

RAPORTTI

Kuinka tasa-arvoinen ruotsinsuomalainen nainen/mies on kotona? Kotityötä koskeva ajankäyttötutkimus 2012–2013

Birgitta Romppanen
Paula Ehrnebo

RSKL

FOORUMI

Tutkimus on ollut mahdollinen Nuorisohallituksen myöntämän tuen avulla

Sisällysluettelo

	Esipuhe	3
1	Johdanto	4
1.1	Raportin jäsenitys	4
1.2	Tausta ja lähtökohdat	4
1.2.1	Ruotsinsuomalaisten Keskusliitto	4
1.2.2	Ruotsinsuomalaisten Naisten Foorumi	5
1.3	Aikaisemmat tutkimukset	6
1.4	Tarkoitus	6
1.5	Hypoteesit	6
1.6	Aineisto ja menetelmä	7
1.6.1	Aineiston valinta	7
1.6.2	Menetelmä	7
1.6.3	Vastaajat	8
2	Analyysi	9
2.1	Aineiston keruun yhteydessä ilmenneitä ongelmia	9
2.2	Vastaajien tausta	10
2.3	Kotityöhön käytettävä aika	14
2.3.1	Ruotsi	14
2.3.2	Suomi	16
2.3.3	Ruotsinsuomalaisten ryhmä	16
2.3.3.1	Kotityöhön käytetty kokonaisaika	16
2.3.3.2	Kotitöiden jakautuminen naisten ja miesten välillä	25
2.3.3.3	Syvähaastattelujen analyysi	43
3	Tiivistelmä	50
4	Kirjallisuus	52
5	Liitteet	54
5.1	Taulukkoluetelo	54
5.2	Kyselyä koskevia tietoja	59
5.3	Kielilaki	65
5.4	Laki kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä	67

Esipuhe

Tätä tutkimushanketta koskeva ajatus syntyi Ruotsinsuomalaisten Naisten Foorumissa, joka on Ruotsinsuomalaisten Keskusliiton erityisliitto. Tarkoituksena on ollut tutkia ja analysoida ruotsinsuomalaisten kotien työnjakoa tasa-arvon kannalta. Koska ehdotetun hankkeen katsottiin kuuluvan Ruotsinsuomalaisten Keskusliiton toiminta-alaan, keskusliitto ryhtyi päämieheksi ja otti vastuun idean toteuttamisesta.

Nuorisohallitus myönsi hanketta varten määrärahan. Ennen tutkimuksen aloittamista jätettiin Eettisen arvioinnin lautakunnalle tutkimuslupahakemus. Kun lautakunta oli myöntänyt luvan, tutkimus voitiin aloittaa syksyllä 2012.

Tutkimushankkeesta on vastannut emeritusprofessori Birgitta Romppanen. Fil. toht. Paula Ehrnebo on ollut aktiivisesti mukana hankkeessa. Ehrnebo on osallistunut itse tutkimustyöhön ja suomentanut kysymykset ja ohjeet sekä myös koko raportin.

Ruotsinsuomalaisten Naisten Foorumin luottamushenkilöt ja Ruotsinsuomalaisten Keskusliiton henkilökunta ovat ammattitaitonsa ja monipuolisen kokemuksensa kautta vaikuttaneet erittäin merkittävästi hankkeen toteuttamiseen.

Haluamme esittää parhaat kiitokset Nuorisohallitukselle, joka on myöntänyt tutkimusvaroja tähän hankkeeseen. Samoin kiitämme kaikkia, jotka ovat eri tavoin tukeneet hankkeen toteuttamista. Kiitämme lämpimästi myös kaikkia, jotka ovat vastanneet kyselyihimme.

Tukholmassa syyskuussa 2013

Raija Kärkkäinen Eriksson
Toimitsija
Ruotsinsuomalaisten Keskusliitto

Anneli Ylijärvi
Puheenjohtaja
Ruotsinsuomalaisten Naisten Foorumi

1 Johdanto

Syksyllä 2011 Ruotsinsuomalaisten Keskusliitto ja Ruotsinsuomalaisten Naisten Foorumi hakivat Nuorisohallitukselta varoja tehdäkseen tutkimuksen ruotsinsuomalaisen naisten ja ruotsinsuomalaisten miesten kotitöitä koskevasta tasa-arvosta. Hankkeeseen saatiin määräraha ja keväällä 2012 haettiin Eettisen arvioinnin lautakunnalta lupaa tutkimuksen tekemiseen. Lupa myönnettiin kesäkuussa 2012 ja hanke voitiin täten käynnistää syksyllä 2012.

1.1 Raportin jäsenitys

Raportissa annetaan ensin taustatietoja ja selostetaan lähtökohtia, tutkimuksen tarkoitusta, hypoteeseja ja aineistoa sekä tutkimusmenetelmää. Sen jälkeen tehdään analyysi Webropol-kyselyohjelman avulla kerätystä ja syvähaastatteluilla saadusta aineistosta. Lopuksi tehdään tiivistelmä.

1.2 Tausta ja lähtökohdat

Ruotsinsuomalaiset, joita (Sisuradion ja Tilastollisen keskuslaitoksen, SCB:n, laskelmien mukaan) on noin 712 000, ovat yksi Ruotsin kansallisista vähemmistöistä. Tarkkaa määrää ei tiedetä, koska Ruotsissa ei ole kielirekisteriä. Suomalaisia muutti runsaasti Etelä- ja Keski-Ruotsin suurille teollisuuspaikkakunnille 1960–70-luvulla (Laakkonen 1996: 108–118). Nyt monet silloin muuttaneista alkavat olla eläkeiässä ja osa on unohtanut aikaisemmin oppimansa ruotsin kielen. Suomenkielisen vanhusenhuollon tarve alkaa olla hyvin suuri. Mm. Kenneth Hyltenstam on tutkimuksissaan todennut, että monet ruotsinsuomalaiset unohtavat vanhetessaan ruotsin kielen. Valitettavasti Ruotsin yhteiskunta ei pysty tarjoamaan tälle ryhmälle riittävästi suomenkielisiä hoitopaikkoja. Tämä merkitsee, että moni lähiomainen, useimmiten nainen (vaimo, tytär) hoitaa omaistaan kotona. Tämä saattaa olla tavallisempaa ruotsinsuomalaisten kuin enemmistöväestön keskuudessa. Kodin ja koko yhteiskunnan tasa-arvon kannalta on tärkeää tutkia, kuinka suuri tämä työpanos on yhtäältä miesten ja naisten osalta, kuinka suuri toisaalta on kotona tehtävän hoivatyön määrä kaikkineen.

1.2.1 Ruotsinsuomalaisten Keskusliitto

Ruotsinsuomalaisten Keskusliitto perustettiin vuonna 1957. Sillä on 123 paikallisosastoa 100 kunnassa ja 13 000 jäsentä. Ruotsinsuomalaisten Keskusliiton tehtävänä on olla ruotsinsuomalaisten yhteinen vähemmistö-, etu- ja vapaa-ajanjärjestö.

Liiton tehtävänä on edistää ruotsinsuomalaisten yhteisiä sosiaalisia ja kulttuurisia pyrkimyksiä, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä järjestössä että yhteiskunnassa sekä osallistumista Ruotsin yhteiskuntaelämään, sen kehittymistä kaksikieliseksi, pohjoismaista ja eurooppalaista yhteistyötä käytännössä toteuttavaksi väestöryhmäksi.

Vähemmistö- ja etujärjestönä liitto pyrkii vaikuttamaan kaikkiin ruotsinsuomalaisia koskeviin kysymyksiin kaikilla yhteiskunnan aloilla. Lisäksi keskusliitto tukee ruotsinsuomalaisten yhteyksiä Suomen yhteiskuntaelämään ja kulttuuriin. Liitto levittää ruotsinsuomalaista kulttuuria järjestämällä valtakunnallisia kulttuuri- ja urheilutapahtumia. Liitto aktivoi ja tukee myös jäsenjärjestöjen kulttuuri-, nuori- ja urheilutoimintaa sekä pedagogista työtä. Koulutus- ja opintotoimintaa liitto harjoittaa mm. järjestämällä jäsen-, toimitsija- ja johtajuuskoulutusta sekä ylläpitämällä kahta omaa kansankorkeakoulua. Liitto julkaisee myös omaa jäsenlehteä, joka lähetetään kaikkiin jäsentalouksiin. (www.rskl.se)

1.2.2 Ruotsinsuomalaisten Naisten Foorumi

Ruotsinsuomalaisten Naisten Foorumi on ruotsinsuomalaisten naisten ja näiden järjestöjen vähemmistö-, etu-, yhteistyö- ja vapaa-ajanfoorumi. Ruotsinsuomalaisten Naisten Foorumi perustettiin vuonna 2000.

Naisten Foorumin tarkoitus on edistää ruotsinsuomalaisten naisten asemaa työelämässä, parantaa heidän koulutusmahdollisuuksiaan sekä luoda tasa-arvoiset edellytykset osallistua yhdenvertaisesti yhteiskuntaelämään ja päätöksentekoon. Naisten Foorumi työskentelee ruotsinsuomalaisten tasa-arvon puolesta ja toimii sen toteuttamiseksi sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla. Ruotsinsuomalaisten Naisten Foorumi edistää naisten yhteistyötä ja aktiivista osallistumista ja integroitumista Ruotsin yhteiskuntaan.

Yhtenä tavoitteena on myös työskennellä suomen kielen ja suomalaisen kulttuuriperinnön säilyttämiseksi ja tehdä tässä yhteydessä yhteistyötä muiden kansallisten vähemmistöjen ja muiden maiden vähemmistöjen ja näiden naisjärjestöjen kanssa. Tämä työ estää puolestaan muukalaisvihamielisyyttä ja rasismia ja edistää etnisten ryhmien yhteistyötä.

Yhdistys on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton. Naisten Foorumi toimii yhdessä Ruotsinsuomalaisten Keskusliiton kanssa, mutta vastaa itsenäisesti omasta toiminnastaan omien sääntöjensä mukaan. Foorumia ohjaavat sen jäsenet demokraattisesti. (<http://word.rskl.se/naistoiminta/>)

1.3 Aikaisemmat tutkimukset

Sekä Ruotsissa että Suomessa on tehty kotityötä koskevia ajankäyttötutkimuksia:

- Ruotsi: Tilastollinen keskustoimisto: *Tidsanvändningsundersökning 2010 på uppdrag av Sveriges regering* (Ajankäyttötutkimus 2010, tehty Ruotsin hallituksen toimeksiannosta). Aikaisemmat tutkimukset vuosilta 1990 ja 2000.
- Suomi: *Ajankäyttötutkimus 2009*, Tilastokeskus.

1.4 Tarkoitus

Tutkimuksen tarkoituksena oli tutkia, kuinka paljon aikaa ruotsinsuomalaiset naiset ja miehet käyttävät koti- ja hoivatyöhön verrattuna enemmistöväestöön sekä verrata vastaavia tietoja Suomessa asuvien suomalaisten tietoihin. Yhtenä tarkoituksena oli myös saada ruotsinsuomalaiset perheet tietoisiksi naisten ja miesten ajallisesti suuremmasta työpanoksesta palkattomassa talous- ja hoivatyössä. Lisäksi tavoitteena oli tutkia, kuinka suuri työpanos ruotsinsuomalaisilla naisilla ja miehillä on lähiomaisen hoivaamisessa.

1.5 Hypoteesit

Hankkeen hypoteesi oli, että ruotsinsuomalaiset naiset tekevät enemmän palkatonta työtä kotona kuin miehet ja että naisten palkaton työtaakka ruotsinsuomalaisten keskuudessa on suurempi kuin Ruotsin enemmistöväestön keskuudessa. Oletimme myös, että sukupolvien välillä olisi eroja, samoin kaupungin ja maaseudun välillä. Oletimme, että Suomessa naisten työtaakka on suurempi kuin ruotsinsuomalaisten naisten keskuudessa Ruotsissa. Ruotsissa asuttu aika korreloinee tässä suhteessa, ts. Ruotsin kulttuuri on lisännyt tasa-arvoa. Olettamuksemme oli myös, että sekä naisilla että miehillä on kotona suuri vastuu vanhustenhuollosta, joka kohdistuu vanhempiin ja puolisoon.

1.6 Aineisto ja menetelmä

1.6.1 Aineiston valinta

- Kyselytutkimuksessa ja syvähaastattelussa saadut tiedot.
- Aikaisempi tilastoaineisto.
- Ruotsi: Tilastollinen keskustuimisto: *Tidsanvändningsundersökning 2010 på uppdrag av Sveriges regering*. (Ajankäyttötutkimus 2010, tehty Ruotsin hallituksen toimeksiannosta). Aikaisemmat tutkimukset vuosilta 1990 ja år 2000.
- Finland: *Ajankäyttötutkimus 2009*, Tilastokeskus.

1.6.2 Menetelmä

Tutkimus on tehty kaksivaiheisena kyselytutkimuksena.

Kyselylomake (Ajankäyttökysely) julkaistiin Ruotsinsuomalaisten Keskusliiton verkkosivulla (tietosuojatun tietokoneohjelman avulla). Koska monet iäkkäät eivät käytä tietokonetta, kyselyyn voi vastata nimettömästi myös tulostetulla kyselylomakkeella, joita jaettiin eri konferensseissa ja joita lähetettiin keskusliiton paikallisosastoille. Lomake oli sekä suomeksi että ruotsiksi.

Tutkimusaineiston kokoamisessa käytettyä Webropol-kyselyohjelmaa käyttävät Suomessa yliopistot, korkeakoulut, ministeriöt ja kunnat ja sitä käytetään Suomessa. Sitä käytetään myös Ruotsissa.

Tutkimuksen täydentämiseksi tehtiin osalle vastaajista syvähaastattelu (numero-koodatut haastattelut, joita ei voi jäljittää) sähköpostin välityksellä tai puhelimitse. Syvähaastattelussa pyysimme vastaajia arvioimaan, oliko Ruotsin ja Suomen välillä eroja suhtautumisessa naisten ja miesten tekemiin kotitöihin.

Tutkimukseen osallistuminen oli vapaaehtoista eikä vastauksia voitu jäljittää niiden antajiin. Vastaukset suojattiin julkisuus- ja salassapitolain (2009:400: 4. luku 8. §) ja henkilötietolain (1998:204) mukaan. Tämä merkitsee, että kaikilla tutkimuksessa työskentelevillä on ollut vaitiolovelvollisuus ja että kootut tiedot esitellään taulukkoina, joista ei voi nähdä kenenkään yksityisen vastauksia.

Tutkimukseen vastanneista käytetään nimitystä vastaaja.

Vastaajat saivat arvioida, kuinka paljon aikaa he käyttävät erityyppisiin kotitöihin. Tutkimuksessa olisi ollut vaikeaa pyytää vastaajia pitämään päiväkirjaa kuten Ruotsin tilastollisen keskustuimiston tutkimuksessa, koska emme voineen rajata kohderyhmää ns. itseidentifikaationperiaatteen vuoksi. Sen mukaan jokainen ratkaisee itse oman identiteettinsä. Päiväkirjatutkimus olisi myös vaatinut pidemmän ajan ja enemmän resursseja.

Olemme tutkimuksessamme käyttäneet sekä Ruotsin että Suomen tilastollisia tutkimuksia kotitöihin käytetystä ajasta. Voimme näin ollen verrata osaa Ruotsin tutkimukseen sisältyvästä väestöstä Suomen tutkimukseen. Ruotsinsuomalaiset han sisältyvät tutkimukseen, joka on tehty Ruotsin koko väestöstä.

Tutkimus tehtiin syyskuun ja joulukuun välisenä aikana 2012.

1.6.3 Vastaajat

Tutkimus oli tarkoitettu ensisijaisesti Ruotsinsuomalaisten Keskusliiton jäsenille. Mutta myös muiden ruotsinsuomalaisten ryhmien toivottiin vastaavan kyselyyn. Vastaajien määräksi arvioitiin vähintään 3 000, joka olisi ollut tilastollisesti relevantti määrä. Vastaajat saivat itse päättää itseidentifikaatioperiaatteen mukaan, ovatko he ruotsinsuomalaisia.

2 Analyysi

2.1 Aineiston keruun yhteydessä ilmenneitä ongelmia

Kyselyn yhteydessä olimme relevantin kohderyhmän osalta liian optimistisia. Koska Ruotsissa ei rekisteröidä kieltä, emme voineet tehdä suunnattua kyselyä niille vastaajille, jotka halusimme tavoittaa. Ilmeni myös, että itseidentifikaatioperiaate ei ollut itsestään selvä ruotsinsuomalaisille, mikä tuli esille mm. kyselyyn vastanneiden pienenä määränä. Saimme yhteensä 425 vastausta ja näistä 34:lle tehtiin syvähaastattelu. Määrä on niin pieni, ettei sen pohjalta voi tehdä tilastollisesti varmoja johtopäätöksiä. Lisäksi eri kysymyksiin samoin kuin päivittäistä ja viikoittaista kotityötä koskeviin osakysymyksiin annettujen vastausten määrä vaihteli (ks. eri taulukkoja). Vastauksista voi kuitenkin saada esille suuria linjoja ja suuntia.

Ruotsinsuomalaisten kanssa käydyissä keskusteluissa kävi ilmeiseksi, että monien, etenkin nuorten mutta myös iäkkäämpien on vaikea määritellä identiteettiään itseidentifikaatioperiaatteen mukaan. On tietenkin monta syytä, miksi vastausten määrä jäi arveltua pienemmäksi. Nuorten osalta saattaa yksi syy olla esimerkiksi se, että nuoret asuvat entistä kauemmin kotona ja vanhemmat huolehtivat koti-
töistä, minkä vuoksi tämän tapainen tutkimus ei ehkä vaikuta mielenkiintoiselta. Lisäksi monen nuoren saattaa olla vaikea pitää itseään ruotsinsuomalaisena, sillä heidän perheessään ehkä vain toinen vanhemmista on ruotsinsuomalainen ja toinen jostakin muusta maasta. Näiden nuorten identiteetti voi olla esim. suomalais-arabialainen, suomalais-persialainen. Osa iäkkäämmistä vastaajista ei ole katsonut itseään ruotsinsuomalaisiksi, vaikka he ovat asuneet pitkään Ruotsissa. Heidän mielestään ruotsinsuomalaisia ovat identiteetiltään ne, jotka muuttivat Ruotsiin 1960–70-luvulla. Tämä pätee etenkin naisiin, jotka ovat avioituneet ruotsinkielisten miesten kanssa ja jotka katsovat saaneensa tällöin toisen identiteetin. Vastauksista ei kuitenkaan ilmene, mikä tämä identiteetti on.

Käsitettä *ruotsinsuomalainen* (ruotsiksi sekä *sverigefinne* että *sverigefinländare*) alkoi käyttää 1970-luvulla professori Osmo Hormia Ruotsiin muuttaneista suomenkielisistä suomalaisista. Nimitys on analoginen Suomen ruotsinkielisten nimityksen kanssa; heistähän käytetään nimitystä *suomenruotsalainen*. Mutta ruotsinsuomalaisen identiteetti ei ole ilmeisesti itsestään selvä Ruotsissa synty-

kolmannen polven ruotsinsuomalaiset eivät yleensä käytä käsitettä ruotsinsuomalainen (Lainio 1996: 255–260). Itseidentifikaatioperiaate oli siis yksi niistä seikoista, jotka vaikeuttivat oikean kohderyhmän tavoittamista. Oulun yliopistossa on meneillään hanke, jossa tutkijaopiskelija Kai Latvalehto tutkii toisen polven suomalaisten siirtolaisten identiteettiä. Latvalehdon tutkimus antaa varmaan arvokasta tietoa toisen polven ruotsinsuomalaisten identiteetistä.

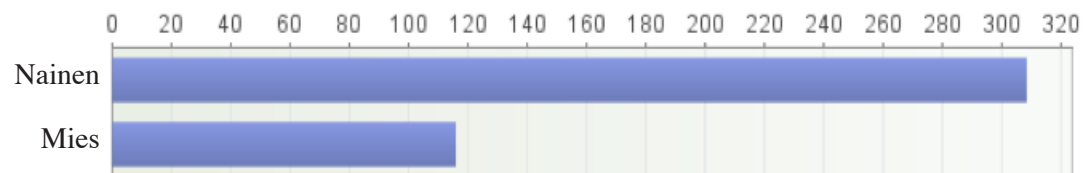
Vaikka saimme vähemmän vastauksia kuin olimme alun perin toivoneet, meistä oli kuitenkin tärkeä toteuttaa tutkimus ja saada siten jonkin verran aineistoa, jota voi verrata Suomessa ja Ruotsissa tehtyihin tutkimuksiin.

2.2 Vastajien tausta

Seuraavassa selostetaan vastaajien taustaa pylvästaulukoiden avulla. Niistä ilmenee, kuinka moni on vastannut eri kysymyksiin, heidän sukupuolensa, ikänsä, syntymämaansa, minkä tyyppinen heidän asuinpaikkakuntansa on, mikä heidän koulutustaustansa on ja mihin sukupolveen he kuuluvat.

Kysymys 1. Kumpaa sukupuolta olet?

Vastausten määrä: 424

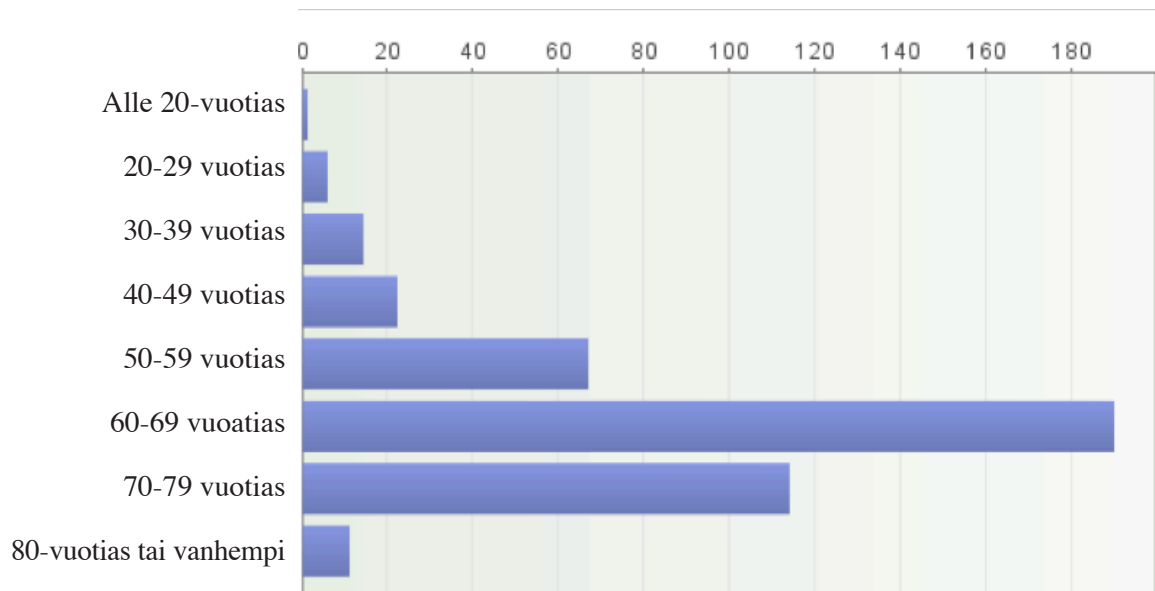

Taulukko 1

Vastaajissa oli yllättävän monta miestä. Vertaa Ruotsin tutkimukseen, Taulukkoon 9, jossa miesten osuus oli muutamissa ryhmissä liian pieni.

Kysymys 2. Kuinka vanha olet?

Vastausten määrä: 425

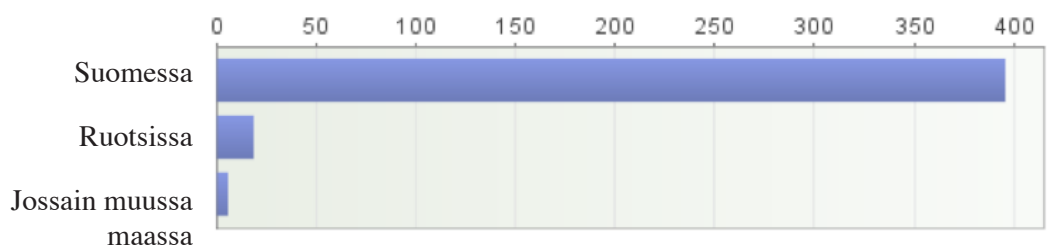

Taulukko 2

Taulukko osoittaa, että useimmat vastaajista olivat 50-vuotiaita tai sitä vanhempia. Vastaajista suurin ryhmä oli 60–69-vuotiaita. Emme siis tavoittaneet nuorten ryhmää.

Kysymys 3. Oletko syntynyt Suomessa, Ruotsissa vai jossakin muussa maassa?

Vastausten määrä: 418

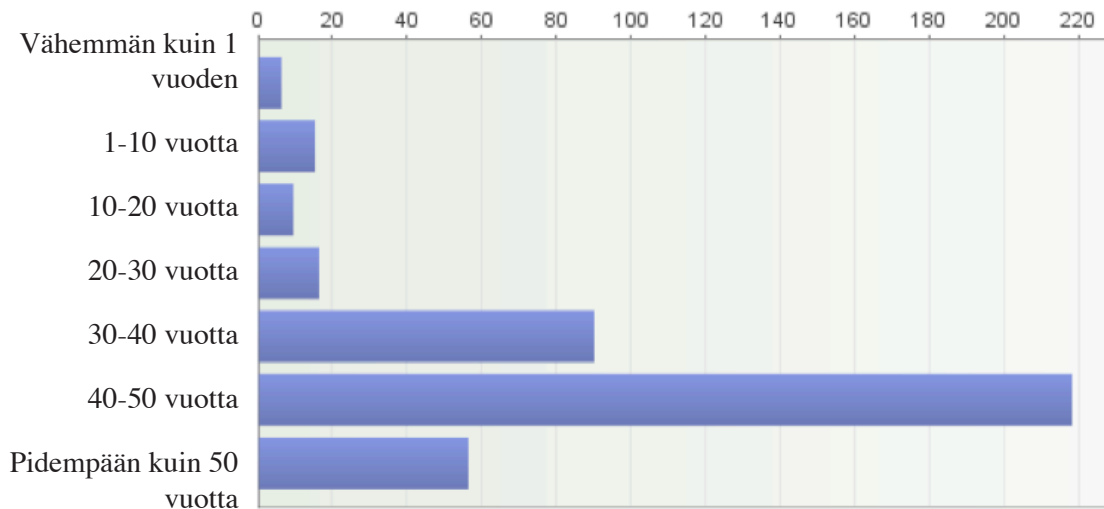

Taulukko 3

Vastauksista ilmenee, että lähes kaikki ovat syntyneet Suomessa, vain muutama Ruotsissa ja pari jossakin muussa maassa.

Kysymys 4. Jos olet syntynyt Suomessa tai jossakin muussa maassa kuin Ruotsissa, kuinka kauan olet asunut Ruotsissa?

Vastausten määrä: 410

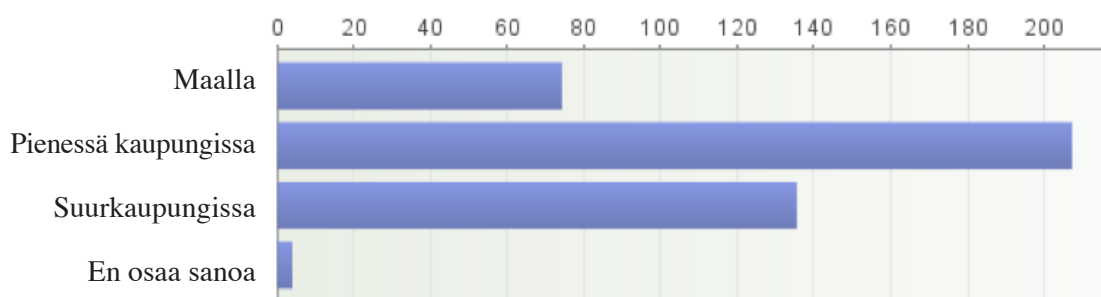

Taulukko 4

Tässä voimme todeta, että useimmat olivat asuneet Ruotsissa pidempään kuin 30 vuotta, useimmat 40–50 vuotta. Nämä vastaajat kuuluvat toisin sanoen siihen ryhmään, joka muutti Ruotsiin 1950–70-luvulla.

Kysymys 5. Asutko maalla, pienessä kaupungissa vai suurkaupungissa?

Vastausten määrä: 420

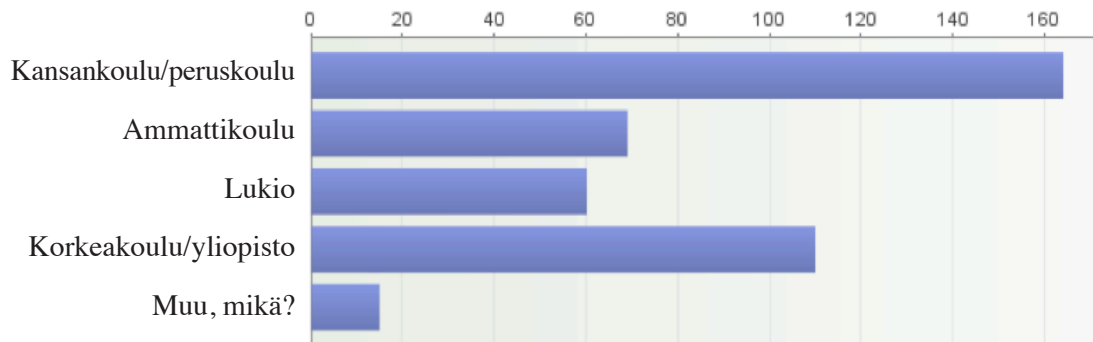

Taulukko 5

Useimmat vastaajista asuvat kaupungissa. Juuri tämä kuva meillä on suuren maahanmuuton aikana tulleiden työpaikkakunnista. Useimmat muuttivat työhön eri teollisuus- ja tehdaspaikkakunnille. Myös maalla asuu nykyisin suhteellisen suuri ryhmä.

Kysymys 6. Mikä on koulutustasosi?

Vastausten määrä: 418

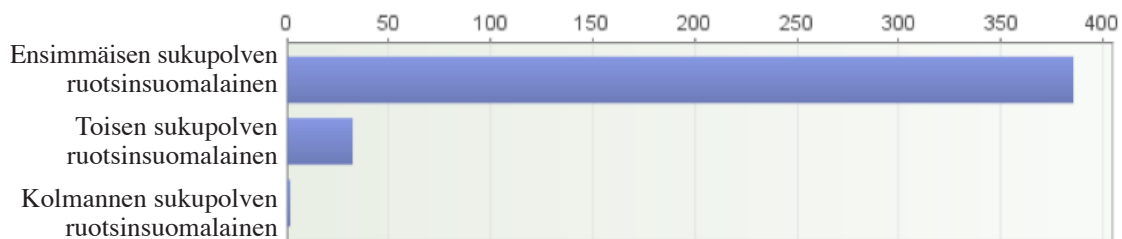

Taulukko 6

Useimpien koulutustausta on kansakoulu tai peruskoulu ja ammattikoulu. Yllättävän moni oli opiskellut yliopistossa tai korkeakoulussa.

Kysymys 7. Oletko mielestäsi ensimmäisen, toisen tai kolmannen sukupolven ruotsinsuomalainen?

Vastausten määrä: 418

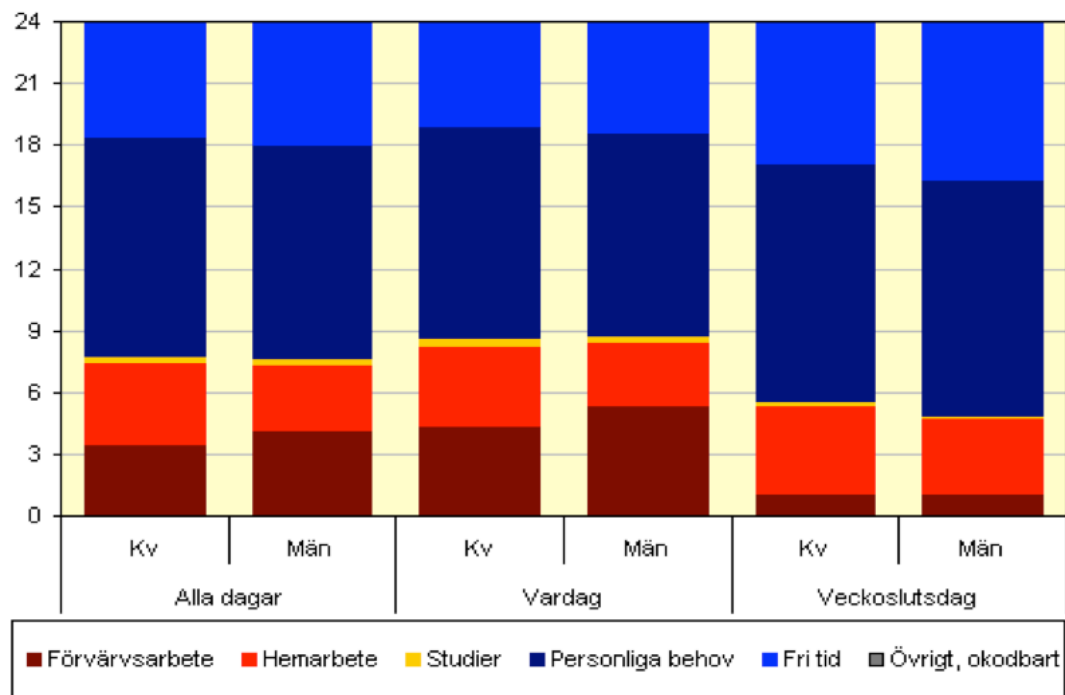
Taulukko 7

Useimmat ovat ilmoittaneet olevansa ensimmäisen sukupolven maahanmuuttajia. Muutama vastaaja kuului toiseen ja jopa kolmanteen sukupolveen.

2.3 Kotityöhön käytettävä aika

2.3.1 Ruotsi

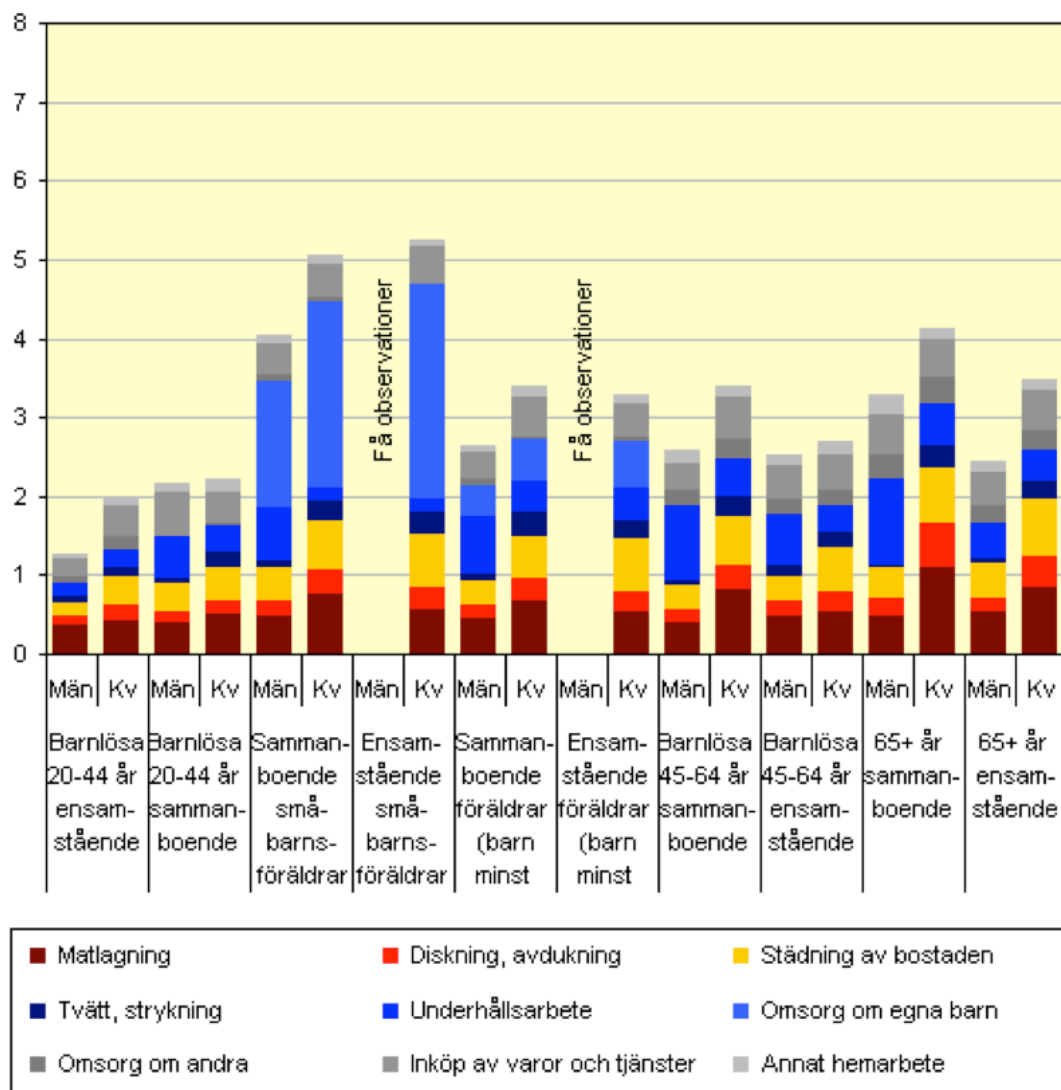
Keskimääräinen aktiivisuus 2010/11. 20–84-vuotiaat.
Tuntia päivässä.

Taulukko 8

Keskimääräinen kotityöaktiivisuus eri ikäryhmissä ja perhetyypeissä 2010/11.
20-84-vuotiaat. Kaikkina päivinä.

SCB (http://www.scb.se/Pages/TableAndChart____27511.aspx)

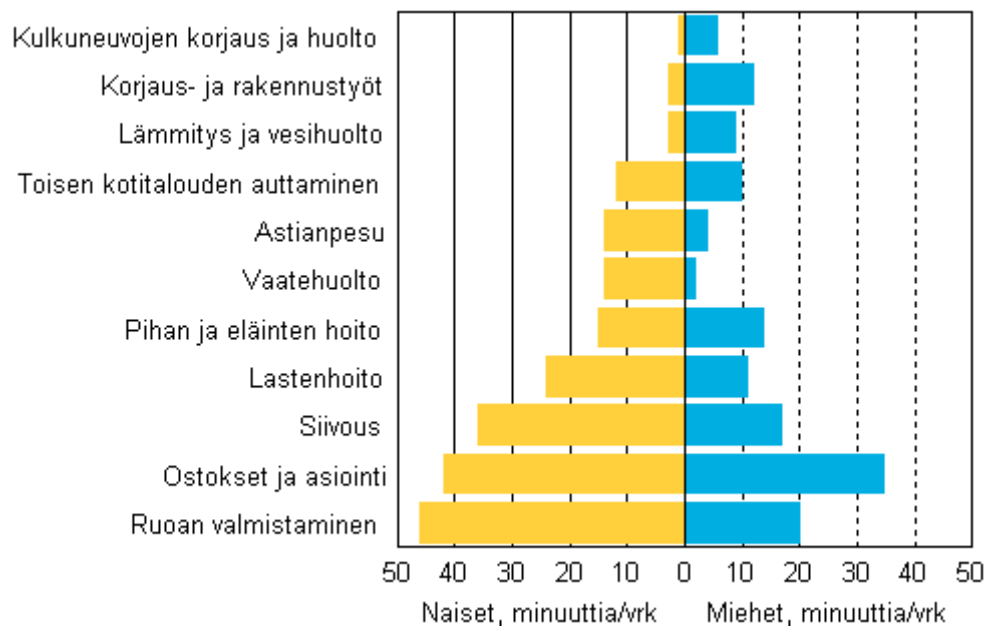
Taulukko 9

Kun tarkastelemme Ruotsin tutkimusta ja siinä iäkkäitä vastaajia, jollaisia ruotsinsuomalaisen tutkimuksen vastaajat pääasiassa olivat, voimme todeta, että Ruotsin tutkimuksessakin päävastuu ruoanlaitosta, astianpesusta, siivouksesta, omista lapsista ja muusta kotityöstä oli naisilla. 65-vuotiaiden ja sitä vanhempien ryhmässä miehet huolehtivat kunnossapitotöistä.

SCB (http://www.scb.se/Pages/TableAndChart___27523.aspx)

3.3.2 Suomi

Miesten ja naisten erityyppisiin kotitöihin käyttämä aika 2009–2010, 10 vuotta täyttäneet

https://www.stat.fi/til/akay/2009/05/akay_2009_05_2011-12-15_tie_001_fi.html

Taulukko 10

Tämä tilasto osoittaa, että kotityöt jakautuvat Suomessa selvästi sukupuolen mukaan. Naiset vastaava taloustöistä, astianpesusta, vaatehuollosta, lastenhoidosta, siivouksesta, ostoksista ja ruoanlaitosta. Miehet huolehtivat korjaus- ja rakennustyöistä sekä lämmityksestä ja vesihuollosta. Pihan ja eläinten hoitoon sekä toisen kotitalouden auttamiseen naiset ja miehet osallistuvat suunnilleen yhtä paljon.

2.3.3 Ruotsinsuomalaisten ryhmä

2.3.3.1 Kotityöhön käytetty kokonaisaika

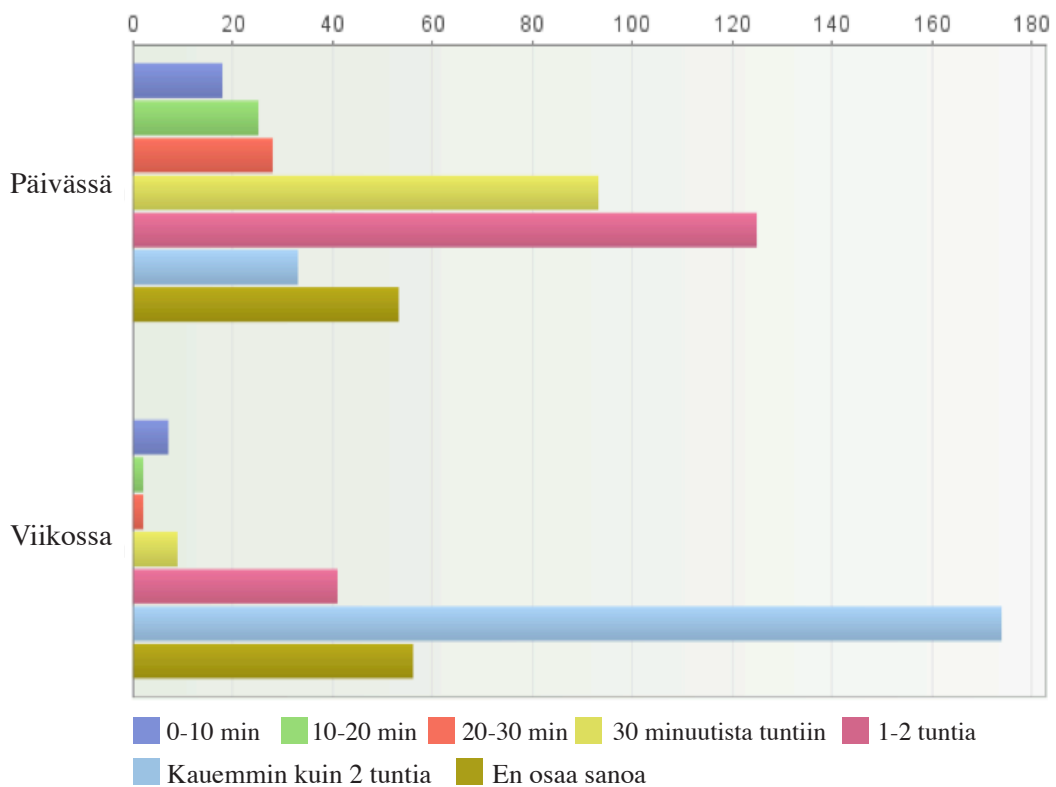
Seuraavassa esitellään vastaukset, jotka saatiin Webropol-kyselyohjelmalla ja paperilomakkeella tehdyllä kyselyllä. Paperilomakkeilla saadut vastaukset on viety

Webropol-ohjelmaan, jotta saadaan yhtenäinen tiedosto. Taulukot 11-18 osoittavat kokonaisajan, jonka sekä miehet että naiset käyttivät eri toimiin. On huomattava, että taulukkojen mittakaava ei ole yhtenäinen.

Kysymys 1. Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi ruoanlaittoon?

Vastausten määrä: 415

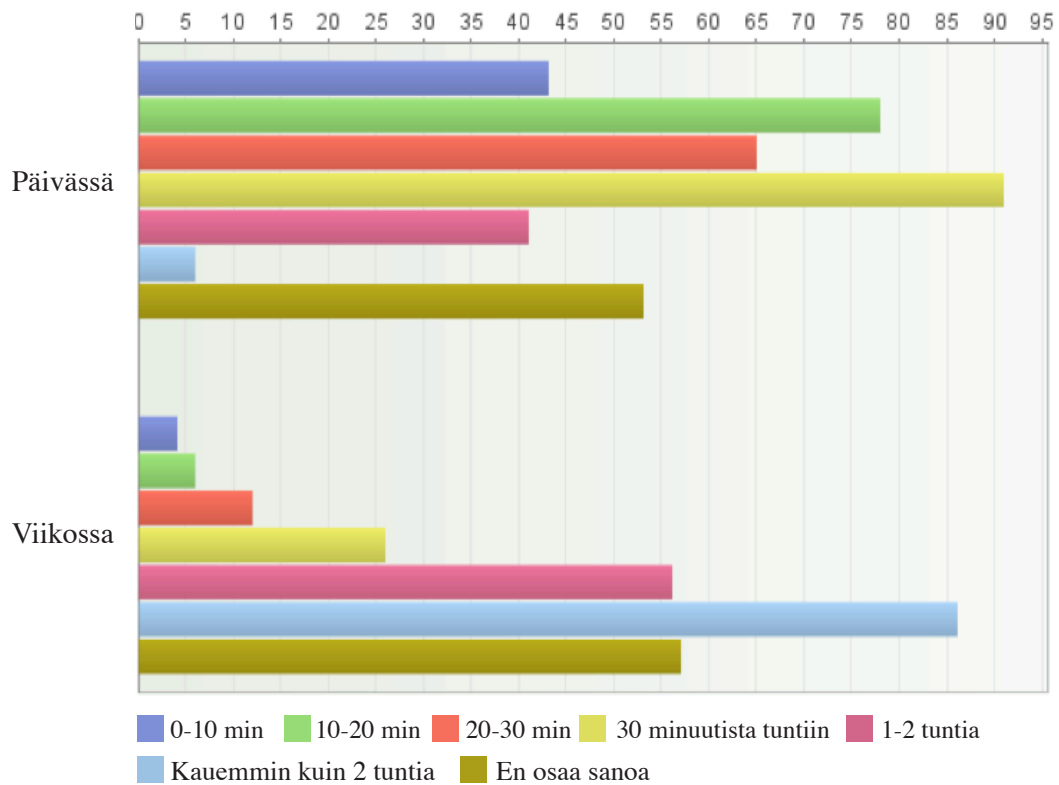

Taulukko 11

Päivittäinen ruoanlaittoon käytettävä aika vaihtelee. Useimmat käyttävät ruoanlaittoon 20 minuutista kahteen tuntiin päivässä. Viikossa ruoanlaittoon käytetään yhteensä yli kaksi tuntia. Luultavasti viikonvaihteessa käytetään ruoanlaittoon enemmän aikaa.

Kysymys 2. Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi astianpesuun, pöydän tyhjentämiseen?

Vastausten määrä: 414

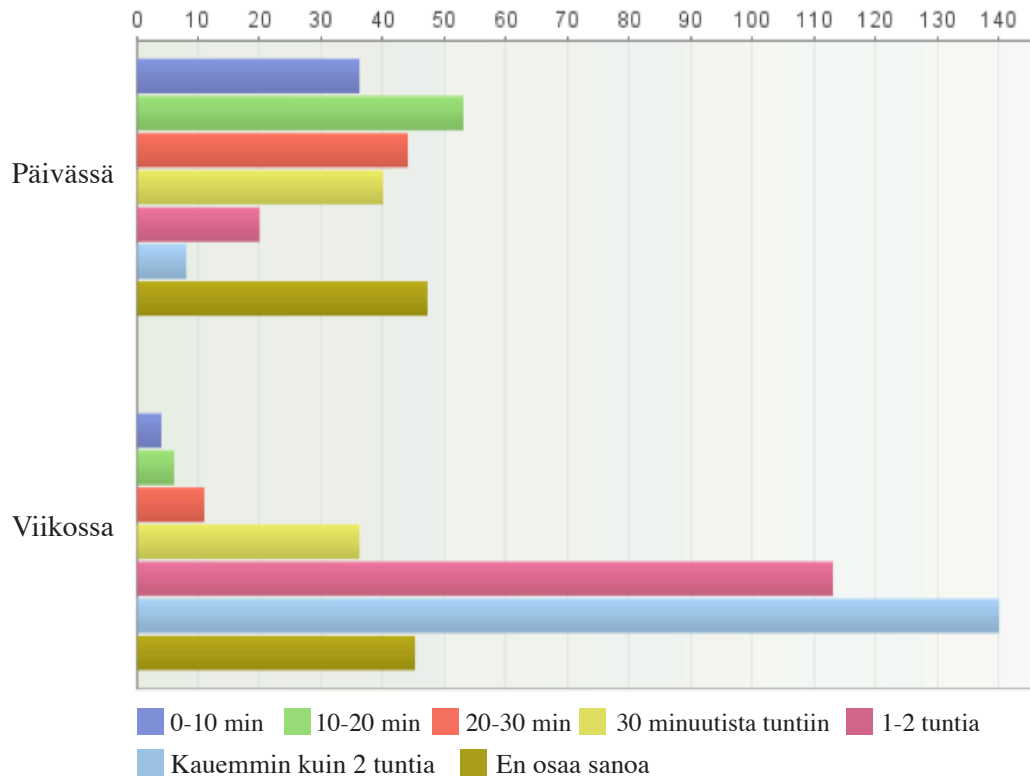

Taulukko 12

Pöydän tyhjentäminen ja astianpesu tuntuu työllistävän vastaajia päivittäin. He ilmoittavat käyttävänsä tähän 10 minuutista runsaaseen kahteen tuntiin. Tämän mukaan näihin tehtäviin kuluu viikoittain yli kaksi tuntia. Kysymys saattaa olla yhteydessä edelliseen, ruoanlaittoa koskevaan kysymyksen. Ruoanlaitto aiheuttaa enemmän tiskiä.

Kysymys 3. Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi asuntosi siivouksen?

Vastausten määrä: 417

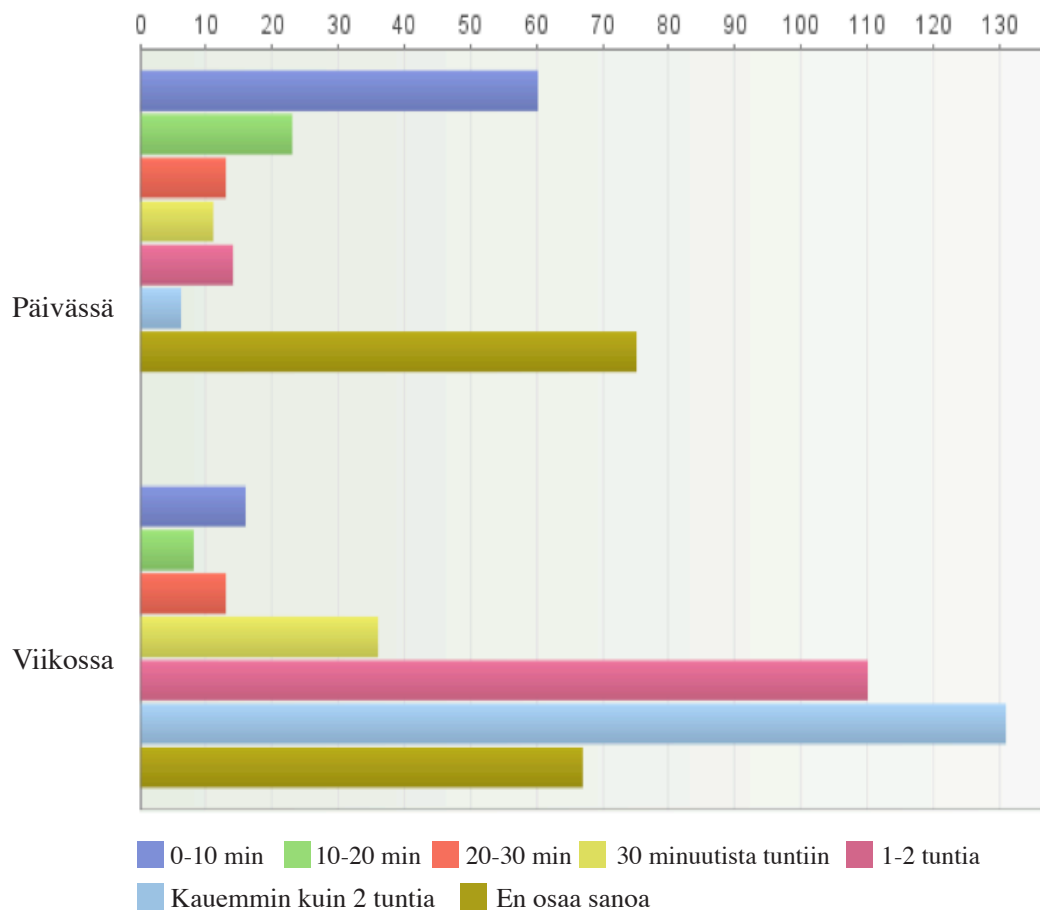

Taulukko 13

Päivittäinen siivous tuntuu jakautuvan suhteellisen tasaisesti. Viikoittaiseen siivoukseen yli kaksi tuntia käyttäviä on eniten, seuraavaksi eniten on niitä, jotka käyttävät 1–2 tuntia. Myös tässä voi miettiä, johtuuko tämä ”viikkosiivouksesta”, joka on monella rutiini.

Kysymys 4. Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi pyykinpesuun ja silitykseen?

Vastausten määrä: 410

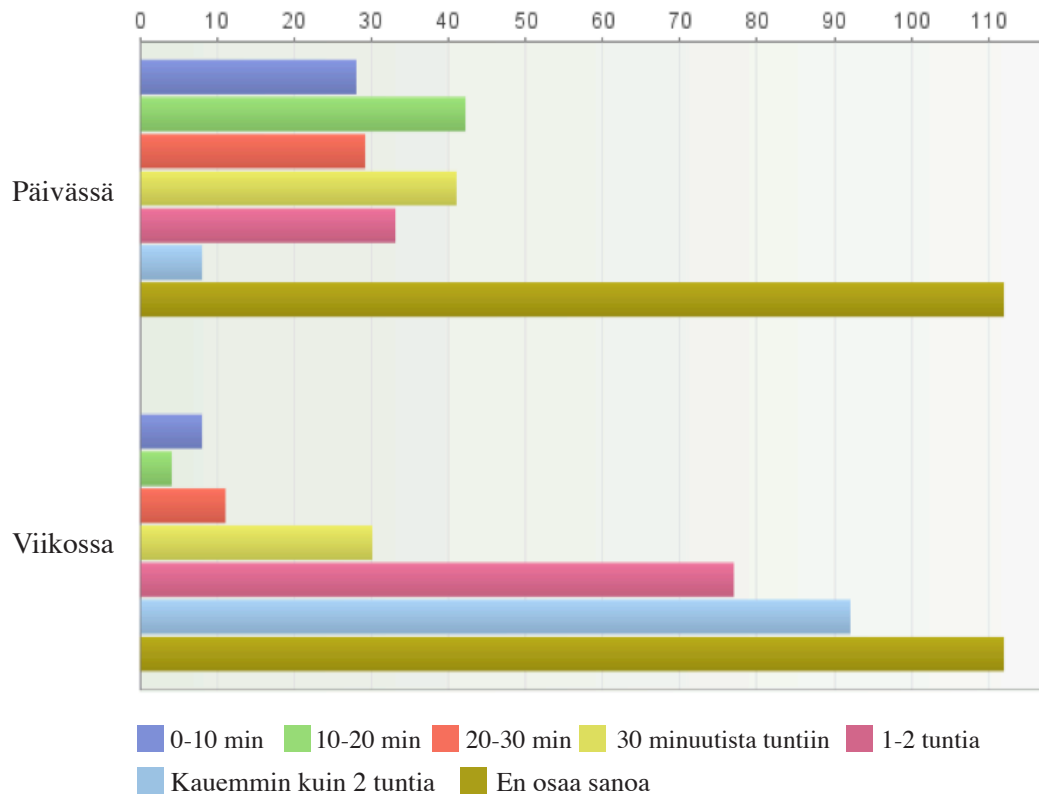

Taulukko 14

Päivittäin pyykinpesuun ja silitykseen käytetään varsin vähän aikaa. Useimmat arvioivat ajaksi vähemmän kuin 10 minuuttia. Viikoittain tähän käytettävä aika sen sijaan on huomattavasti pidempi. Useimmat ilmoittavat käyttävänsä pyykinpesuun ja silitykseen 1 tunnista yli 2 tuntiin. Luultavasti tämä johtuu siitä, että monet pesevät pyykkiä viikonloppuisin.

Kysymys 5. Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi muihin taloustöihin?

Vastausten määrä: 405

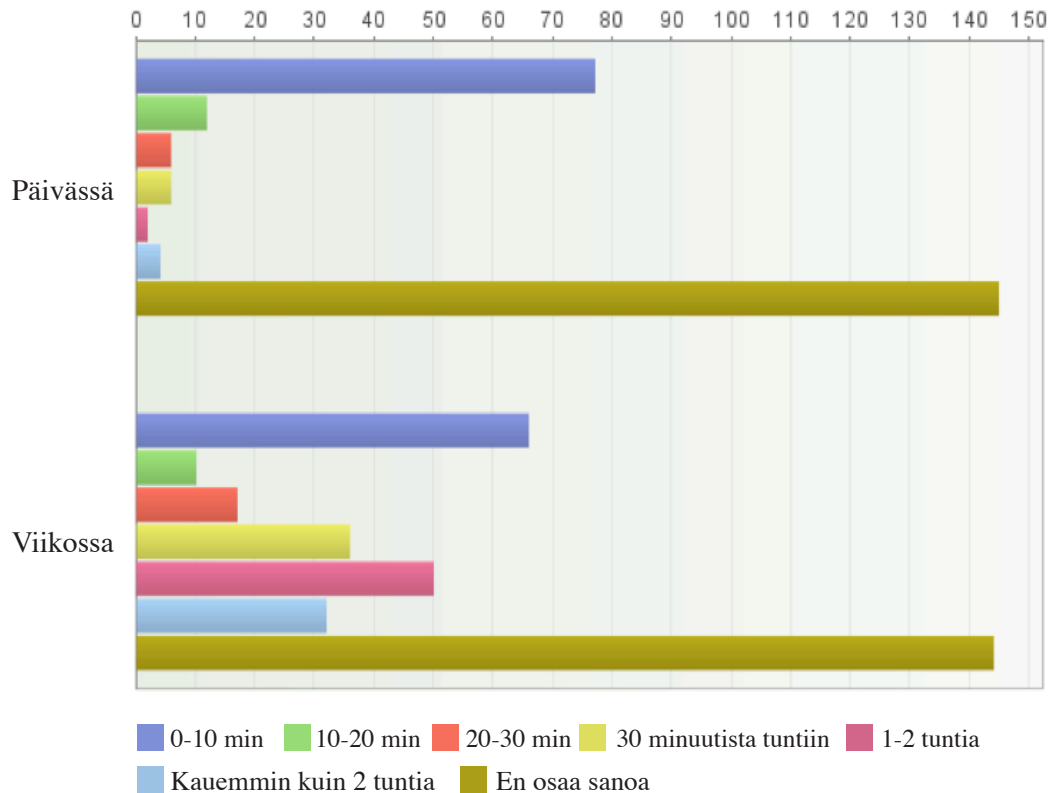

Taulukko 15

Tässä tuntuu olevan vaikea määrittellä, mitä ”muilla taloustöillä” tarkoitetaan. Tämä näkyy myös ”En osaa sanoa” -vastausten määrässä, joka on suurin sekä päivää että viikkoa koskevissa vastauksissa. Myös tässä viikoittaisen työajan määrä on varsin suuri. Päivittäin muihin taloustöihin käytettävät aikamäärät jakautuvat suhteellisen tasaisesti.

Kysymys 6. Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi kunnossapitotöihin (autonhuoltoon, korjauksiin jne.)?

Vastausten määrä: 376

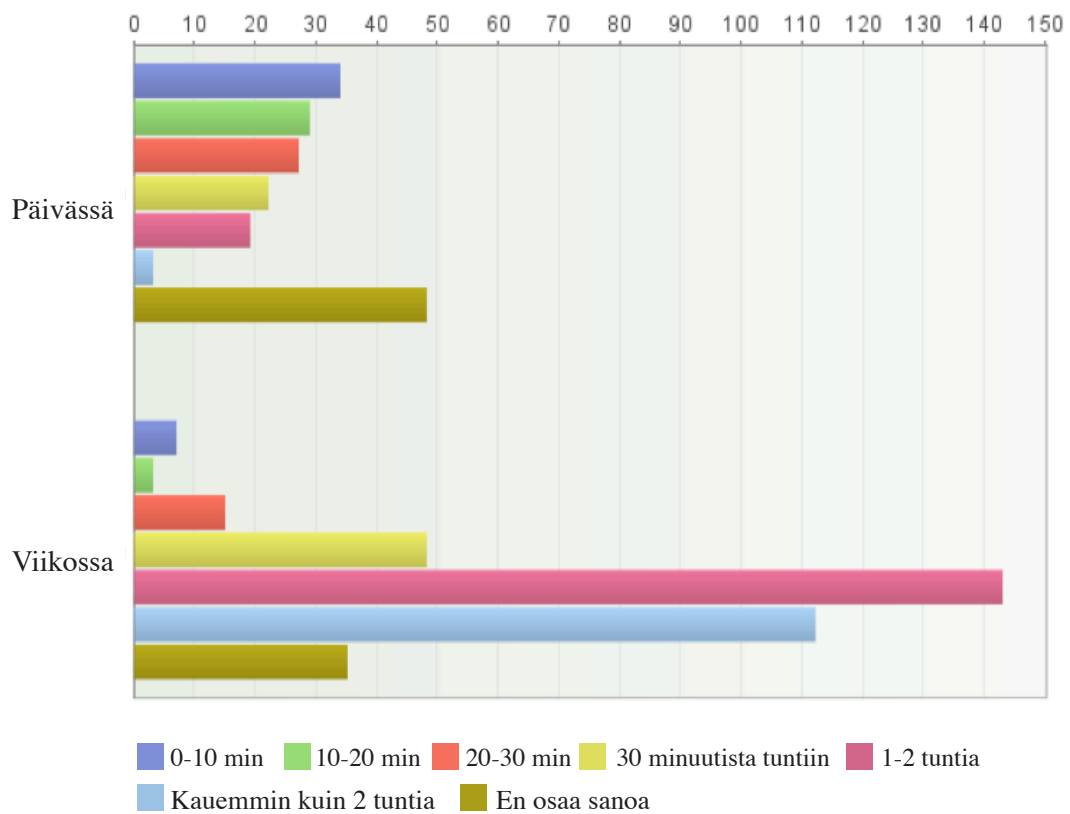

Taulukko 16

Kunnossapitotyötä koskevaan kysymykseen ovat monet vastanneet, että eivät osaa sanoa. Tämä saattaa merkitä, että naiset eivät osaa vastata tähän kysymykseen. Päivittäisiä kunnossapitotöitä on vähän, työt tuntuvat painottuvan viikoittain tehtäviksi.

Kysymys 7. Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi elintarvikkeiden yms. ostamiseen?

Vastausten määrä: 403

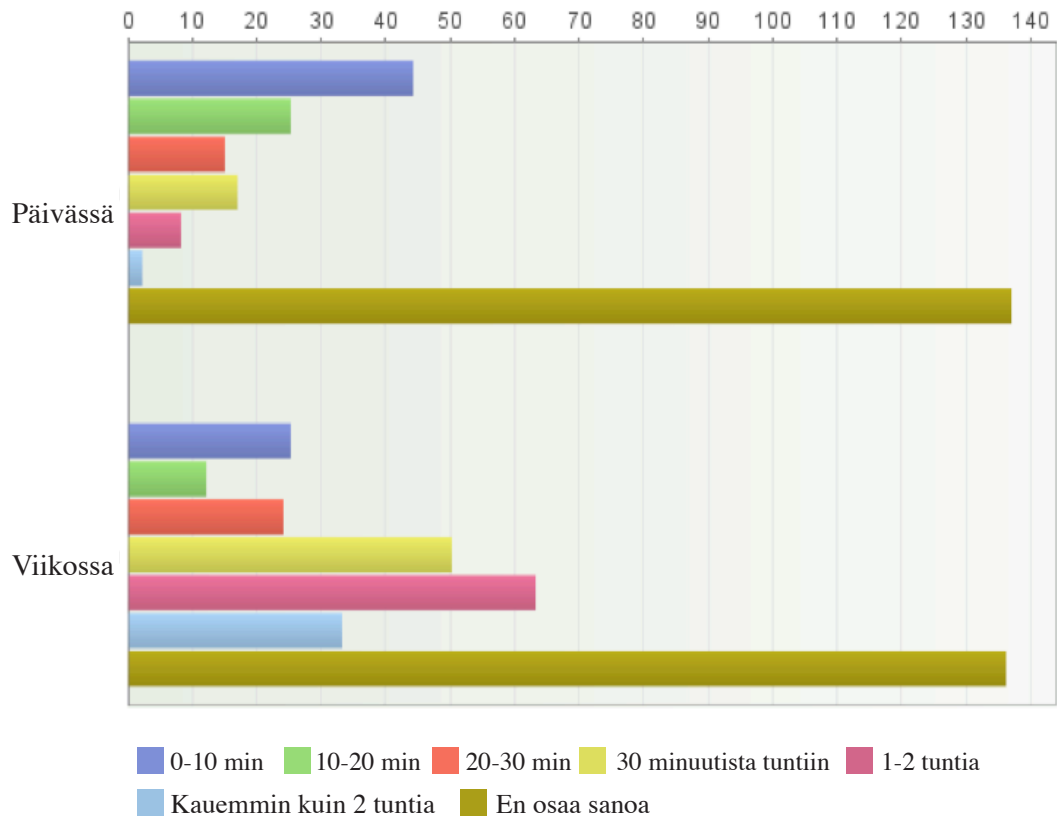

Taulukko 17

Myös tästä näkee, että monet käyttävät enemmän aikaa viikoittaisiin ostoksiin kuin päivittäisiin.

Kysymys 8. Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi kotitöihin liittyviin matkoihin?

Vastausten määrä: 379

Taulukko 18

Useimmat vastaajat ovat iäkkäitä ja vastaavat, etteivät he osaa sanoa.

2.3.3.2 Kotitöiden jakautuminen naisten ja miesten välillä

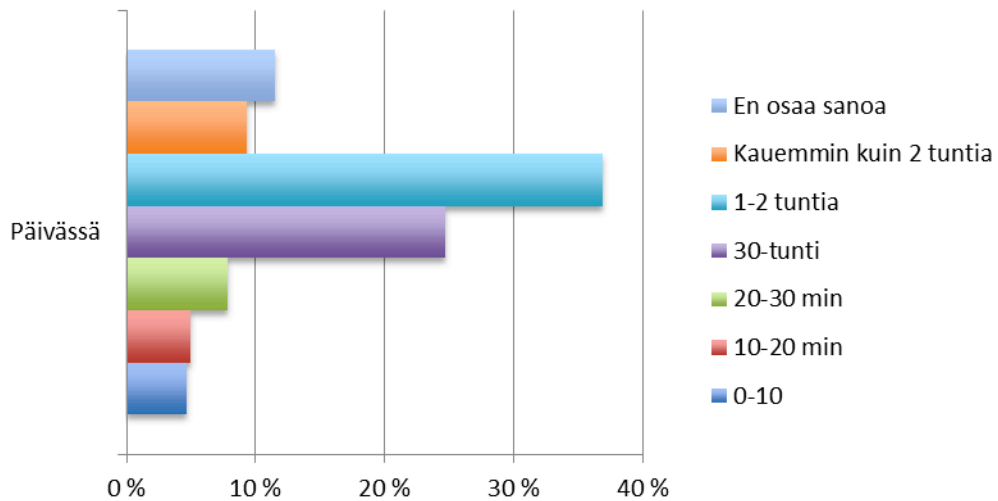
Seuraavassa selostuksessa on taulukot sijoitettu niin, että naisten ja miesten vastaukset ovat toistensa alla; kotityö päivittäin ja viikoittain ja kysymykseen viittaava taulukon numero. Esim. ”Taulukko X a Naiset”, ”Taulukko X a Miehet” päivittäisen työajan ilmaisemiseen ja samalla tavoin viikoittaisen työajan osalta. Jokaista kysymystä koskevien taulukoiden alla selostetaan vastauksia. Valitettavasti kaikki vastaajat eivät vastanneet kaikkiin kysymyksiin, mikä myös vaikeuttaa analyysiä.

Koska vastaajien määrä oli pieni, selostamme sekä Webropol-ohjelmalla tehdyn ensimmäisen kyselyn että syvähaastattelun vastaukset samassa analyysissä taulukoiden jälkeen. Naiset ja miehet esitellään erikseen, mutta tässä ei oteta huomioon, olivatko he avioliitossa vai yksineläjiä.

Taulukon otsikossa oleva luku merkitsee vastaajien määrää.

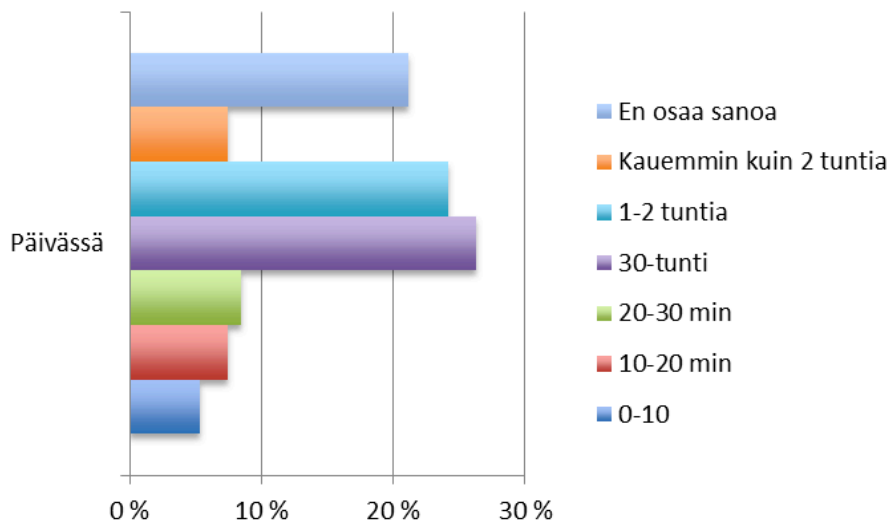
Kysymys 1. Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi ruoanlaittoon kotona?

Kuinka paljon aikaa käytät ruoanlaittoon kotona päivässä? 279

Taulukko 19 a Naiset

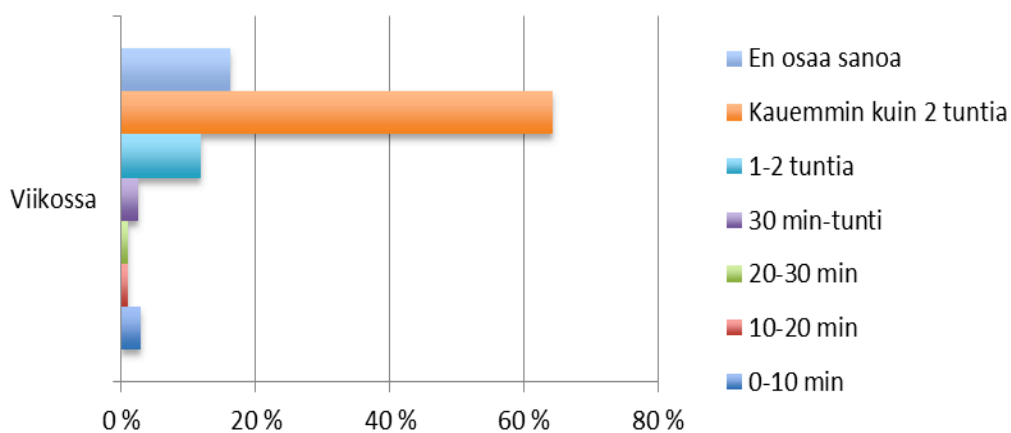
Kuinka paljon aikaa käytät ruoanlaittoon kotona päivässä? 95

Taulukko 19 a Miehet

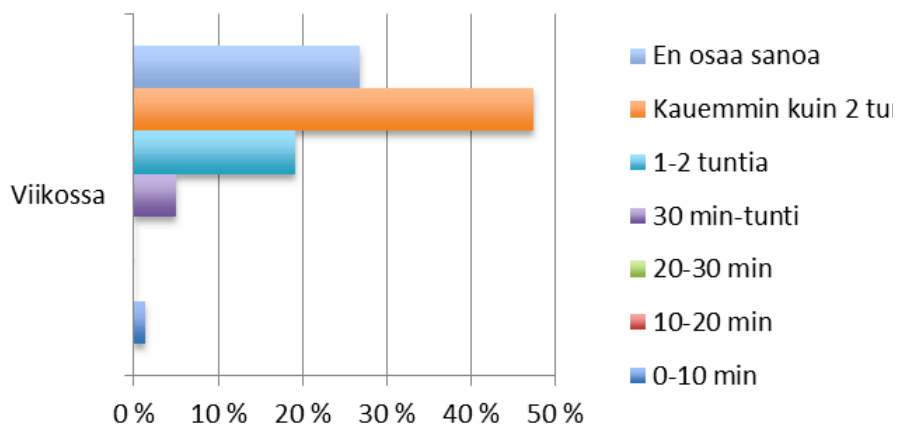
Pylvästaulukot osoittavat, että sekä naiset että miehet laittavat ruokaa 1–2 tuntia päivittäin, mutta että useimmat naiset käyttävät ruoanlaittoon tätä enemmän aikaa. Kummatkin käyttävät ruoanlaittoon keskimäärin 30 minuutista 1 tuntiin päivässä.

Kuinka paljon aikaa käytät ruoanlaittoon kotona viikossa? 211

Taulukko 19 b Naiset

Kuinka paljon aikaa käytät ruoanlaittoon kotona viikossa? 78

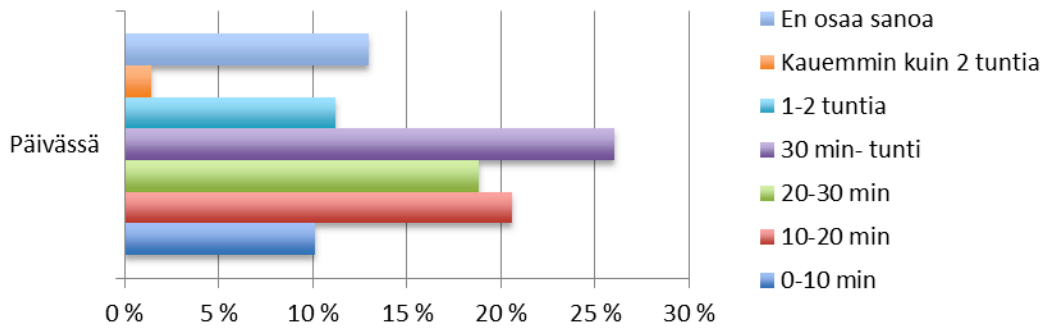

Taulukko 19 b Miehet

Viikoittain naiset käyttävät ruoanlaittoon selvästi enemmän aikaa kuin miehet.

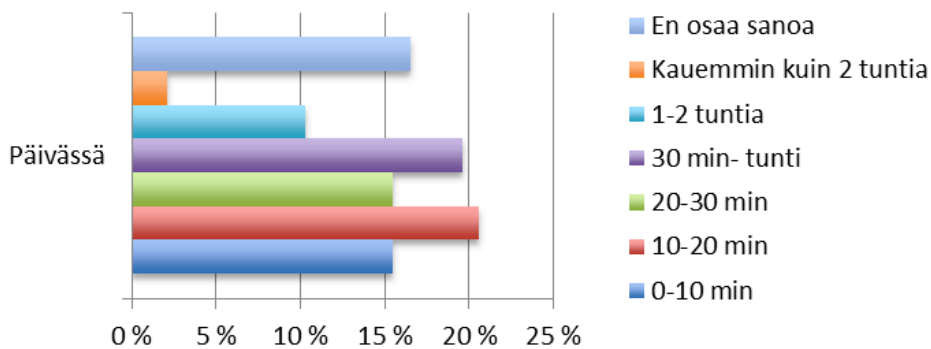
Kysymys 2. Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi astianpesuun, pöydän tyhjentämiseen?

Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi astianpesuun, pöydän tyhjentämiseen päivässä? 277

Taulukko 20 a Naiset

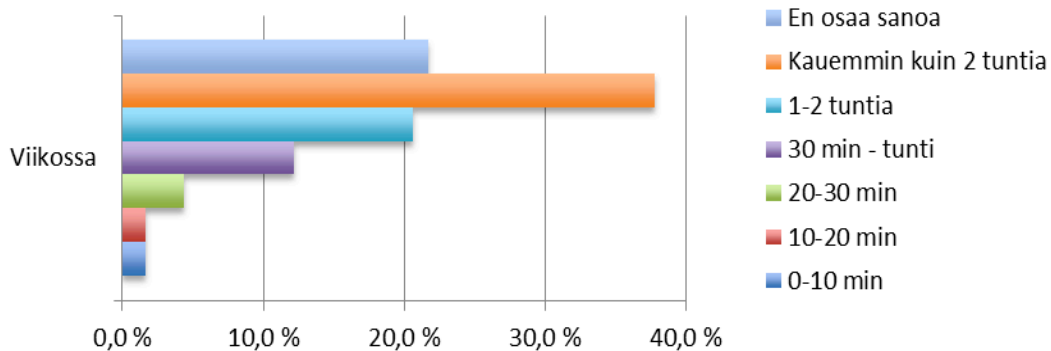
Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi astianpesuun, pöydän tyhjentämiseen päivässä? 97

Taulukko 20 a Miehet

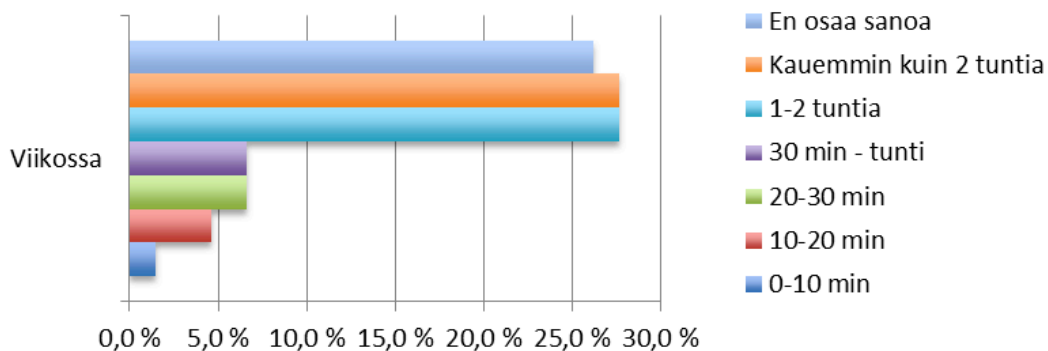
Naiset käyttävät päivittäin enemmän aikaa astianpesuun kuin miehet, erot eivät kuitenkaan ole suuria.

Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi astianpesuun, pöydän tyhjentämiseen viikossa? 180

Taulukko 20 b Naiset

Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi astianpesuun, pöydän tyhjentämiseen viikossa? 65

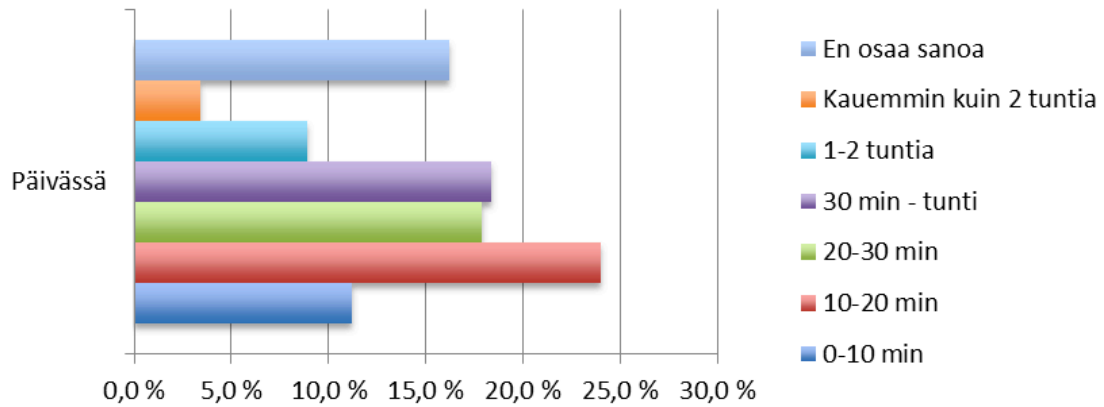

Taulukko 20 b Miehet

Astianpesuun ja pöydän tyhjentämiseen viikoittain käytettävässä kokonaisajassa ei myöskään ole juuri eroa naisten ja miesten välillä. Miehet vastaavat naisia useammin, että he eivät pysty arvioimaan tähän kuluvaan aikaa.

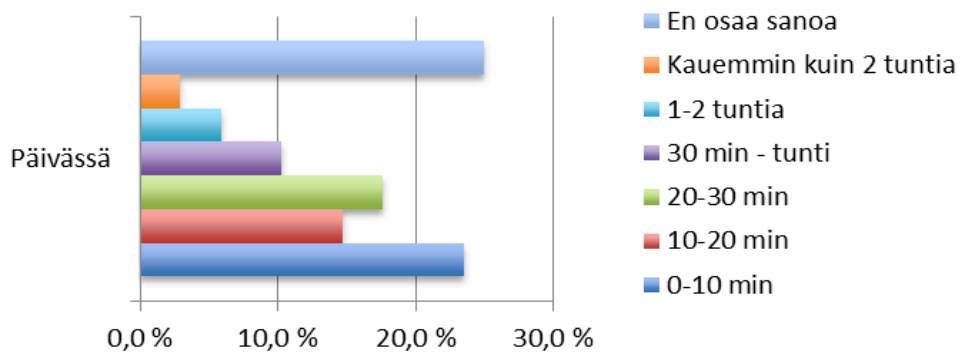
Kysymys 3. Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi asuntosi siivoukseen?

Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi asuntosi siivoukseen? 179

Taulukko 21 a Naiset

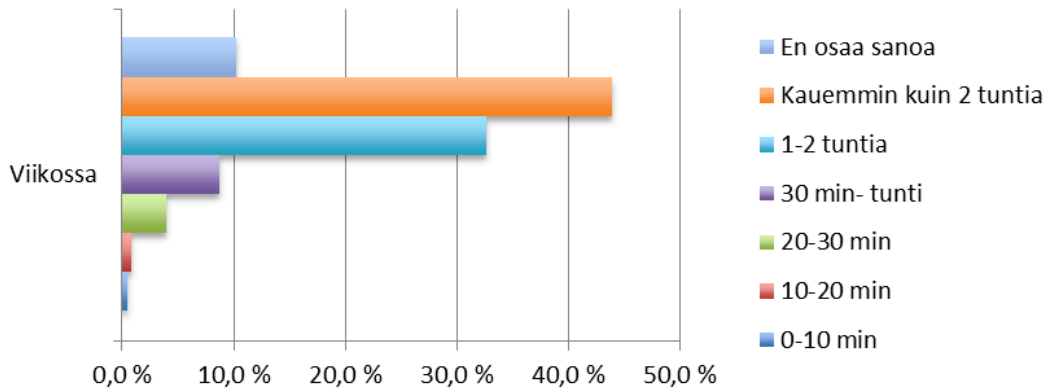
Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi asuntosi siivoukseen? 68

Taulukko 21 a Miehet

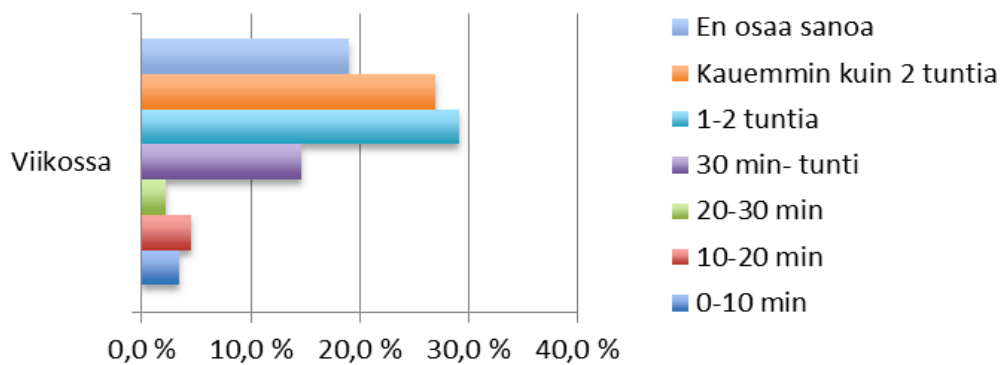
Naisilla on päävastuu kodin päivittäisestä siivouksesta.

Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi asuntosi siivoukseen? 264

Taulukko 21 b Naiset

Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi asuntosi siivoukseen? 89

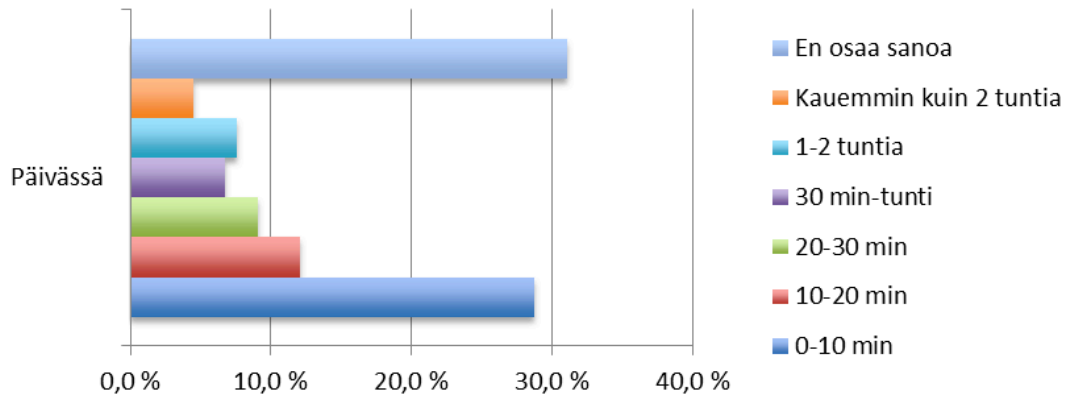

Taulukko 21 b Miehet

Päivittäinen siivous vaikuttaa olevan naisten tehtävä, mutta miehet tuntuvat osallistuvan viikoittaiseen siivoukseen enemmän kuin päivittäiseen.

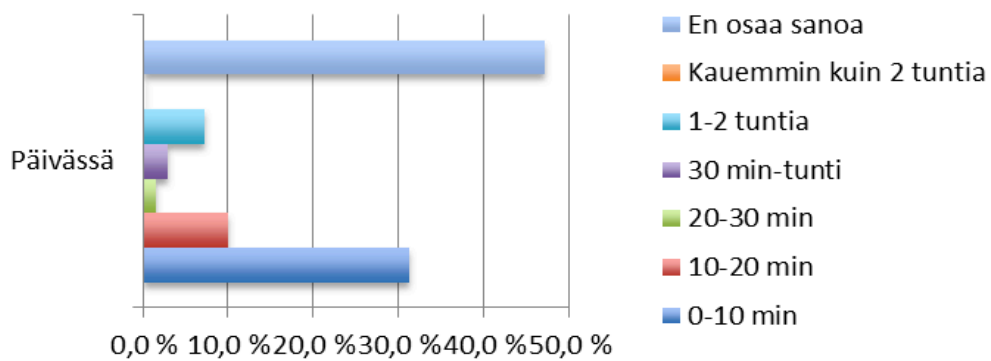
Kysymys 4. Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi pyykinpesuun ja silitykseen?

**Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi pyykinpesuun ja silitykseen?
132**

Taulukko 22 a Naiset

**Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi pyykinpesuun ja silitykseen?
70**

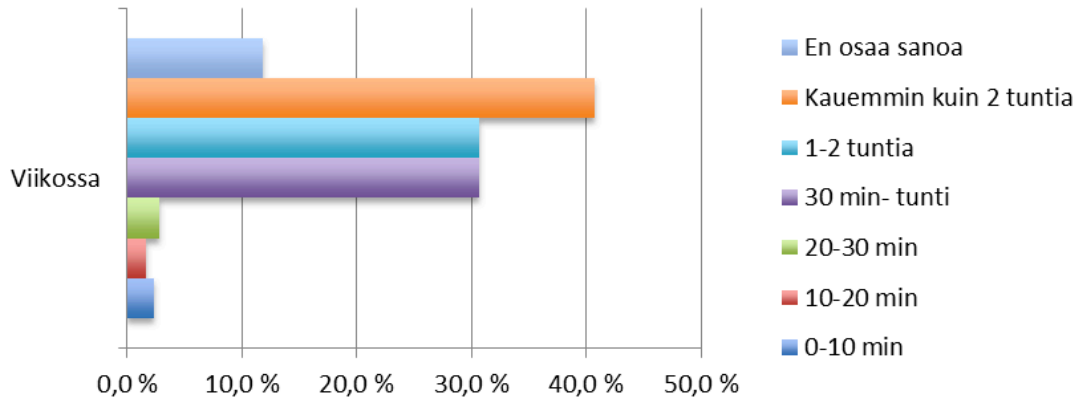

Taulukko 22 a Miehet

Nämä taulukot osoittavat, että naiset pesevät pyykkiä ja silittävät päivittäin enemmän kuin miehet. Useimmat eivät kuitenkaan osaa ilmoittaa ajankäyttöään.

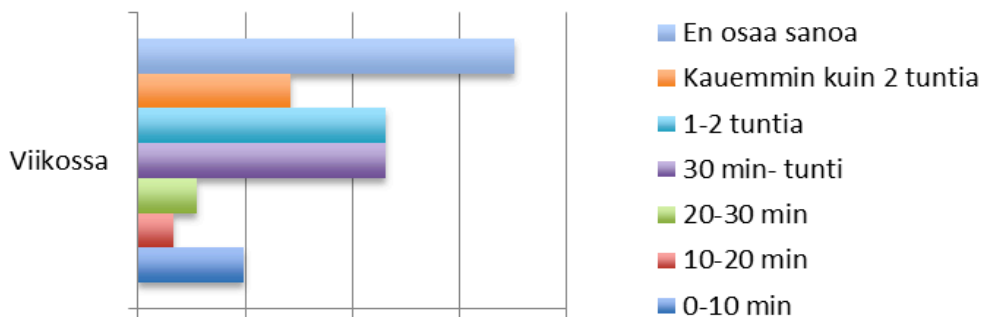

**Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi pyykinpesuun ja silitykseen?
287**

Taulukko 22 b Naiset

**Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi pyykinpesuun ja silitykseen?
91**

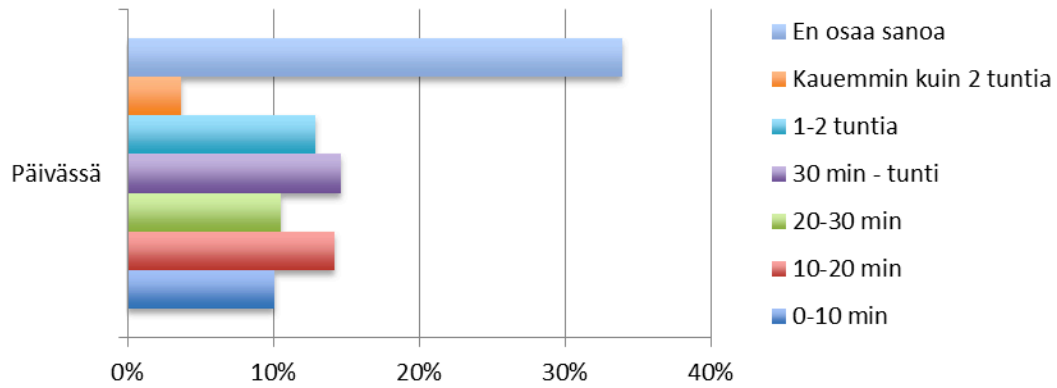
Taulukko 22 b Miehet

Edellisten taulukoiden mukaan on aivan selvää, että viikoittaisesta pyykinpesusta ja silityksestä huolehtivat pääasiassa naiset.

Kysymys 5. Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi muihin taloustöihin?

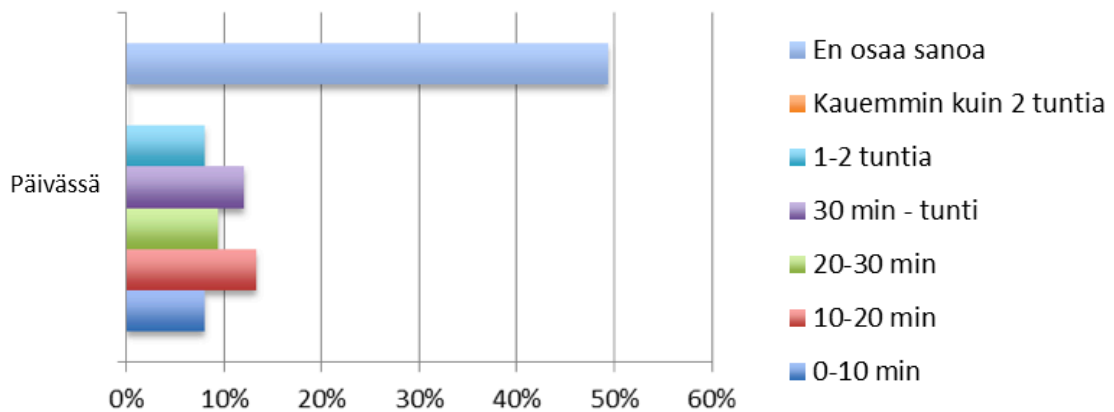
Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi muihin taloustöihin?

218

Taulukko 23 a Naiset

Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi muihin taloustöihin? 75

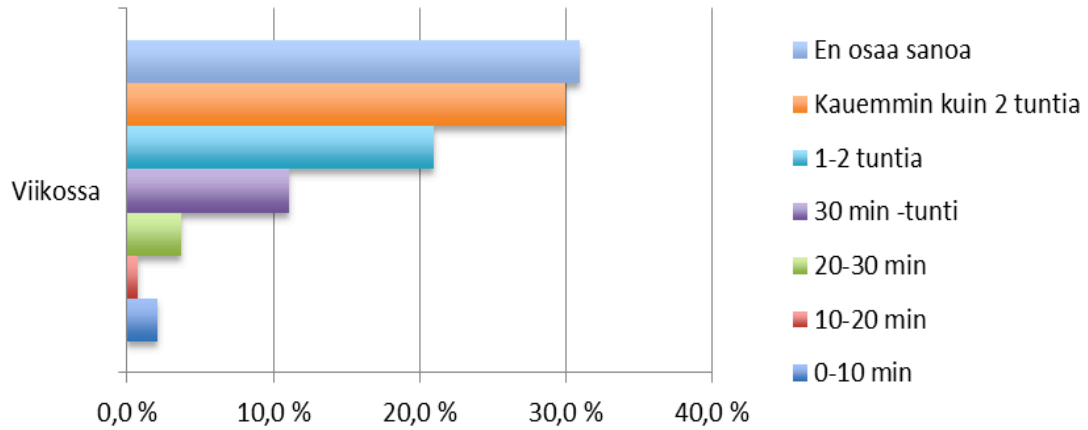

Taulukko 23 a Miehet

Miehistä suunnilleen puolet vastaa, että he eivät osaa ilmoittaa ajankäyttöään. Tutkimuksen mukaan naiset käyttävät enemmän aikaa muihin taloustöihin kuin miehet. Mutta heidänkin oli vaikea arvioida käyttämänsä aikaa.

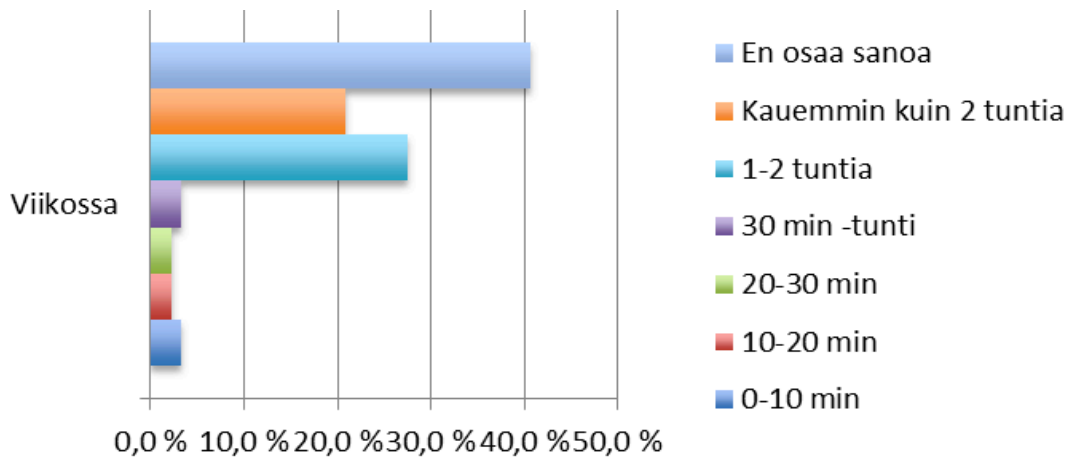
Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi muihin taloustöihin?

243

Taulukko 23 b Naiset

Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi muihin taloustöihin? 91

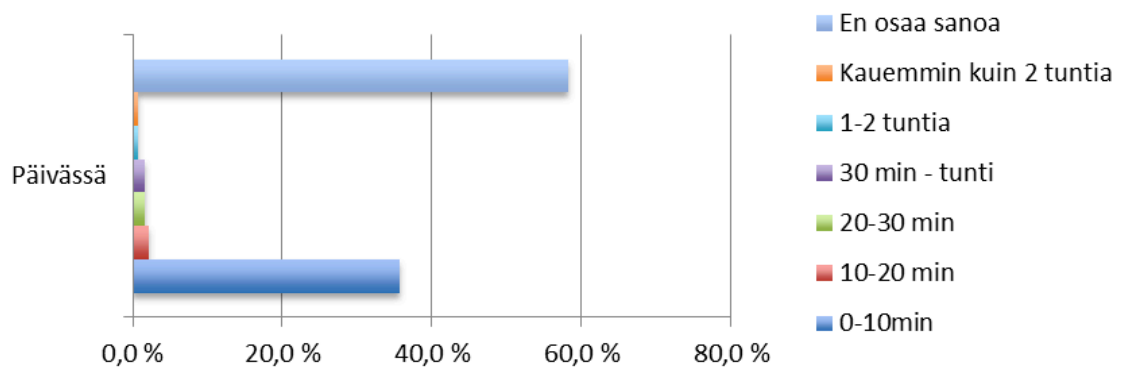

Taulukko 23 b Miehet

Päivittäin muihin taloustöihin käytettävän ajan malli tuntuu toistuvan viikoittaista aikaa koskevassa arviossa.

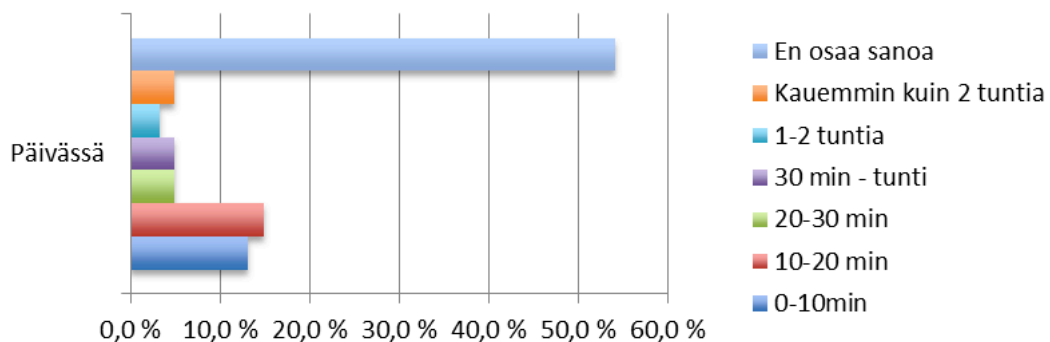
Kysymys 6. Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi kunnossapitotöihin (autonhuoltoon, korjauksiin jne.)?

Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi kunnossapitotöihin (autonhuoltoon, korjauksiin jne.)? 191

Taulukko 24 a Naiset

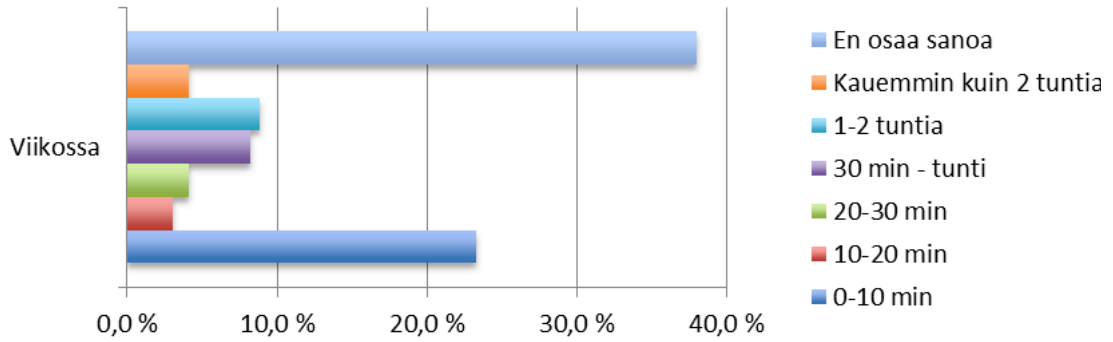
Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi kunnossapitotöihin (autonhuoltoon, korjauksiin jne.)? 61

Taulukko 24 a Miehet

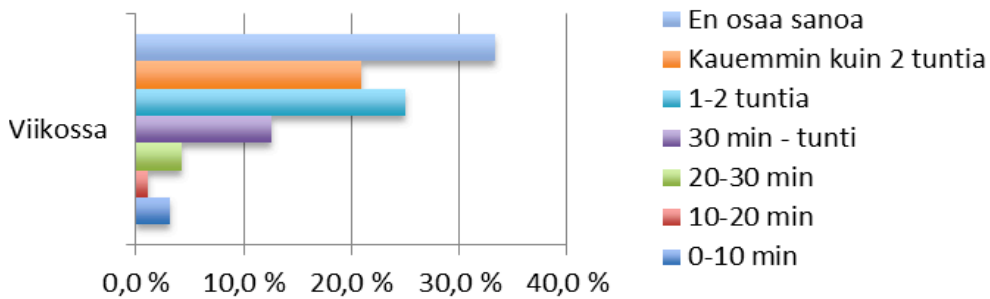
Kunnossapitotyöt (autonhuolto, korjaukset jne.) ovat ajankäytön perusteella selvästi miesten tehtäviä. Molemmissa ryhmissä runsaat 50 % ilmoittaa, että he eivät pysty sanomaan, paljonko he käyttävät päivittäin aikaa näihin tehtäviin.

Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi kunnossapitotöihin (autonhuoltoon, korjauksiin jne.)? 262

Taulukko 24 b Naiset

Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi kunnossapitotöihin (autonhuoltoon, korjauksiin jne.)? 96

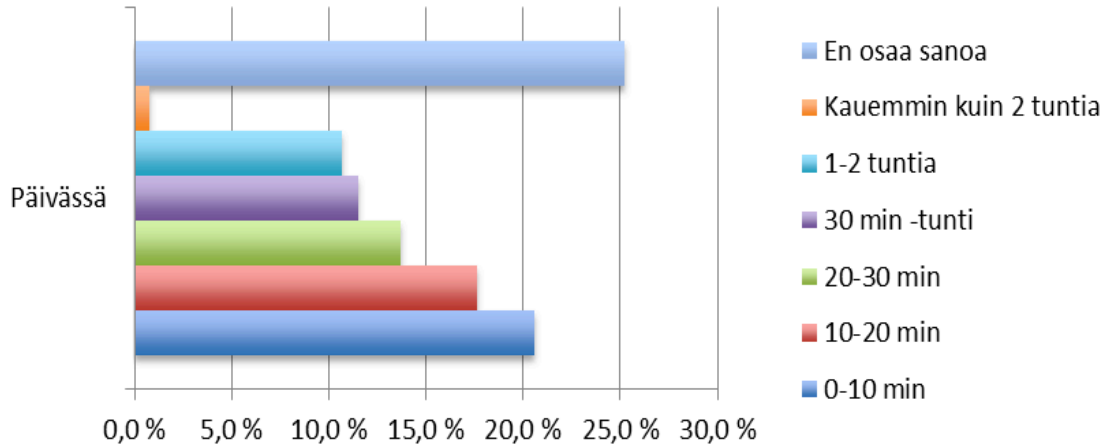

Taulukko 24 b Miehet

Viikoittaisen ajankäytön malli on tässä sama kuin päivittäisen. Miehet käyttävät viikoittain enemmän aikaa kunnossapitotöihin (autonhuoltoon, korjaustöihin jne.).

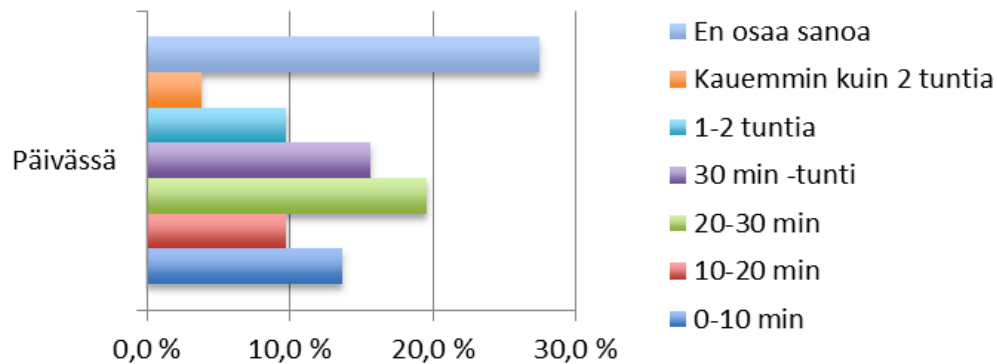
Kysymys 7. Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi elintarvikkeiden yms. ostamiseen?

Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi elintarvikkeiden yms. ostamiseen? 131

Taulukko 25 a Naiset

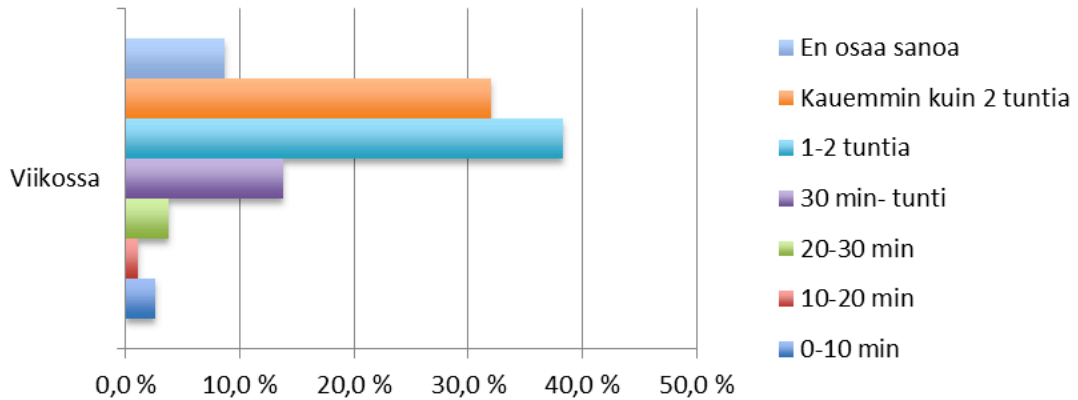
Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi elintarvikkeiden yms. ostamiseen? 51

Taulukko 25 a Miehet

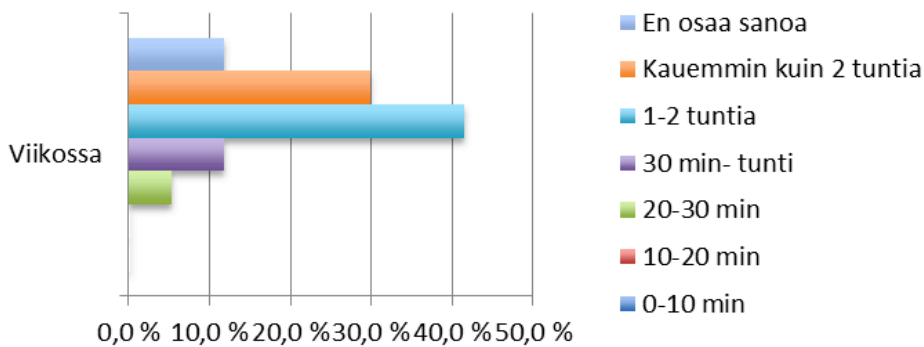
Päivittäinen elintarvikkeiden ostaminen vaikuttaa olevan naisten tehtävä. Neljäsosa vastaajista ei esitä mitään arviota ajankäytöstään. Tämä koske kumpaakin ryhmää.

Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi elintarvikkeiden yms. ostamiseen? 269

Taulukko 25 b Naiset

Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi elintarvikkeiden yms. ostamiseen? 94

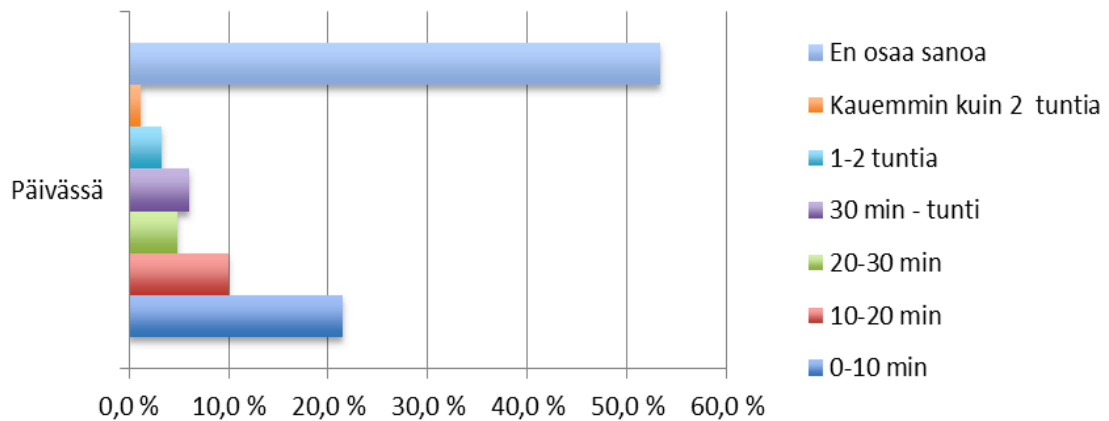

Taulukko 25 b Miehet

Viikoittainen elintarvikkeiden yms. ostamiseen käytettävä aika kokonaisuudessaan on suunnilleen yhtä pitkä naisilla ja miehillä. Erot ovat marginaalisia.

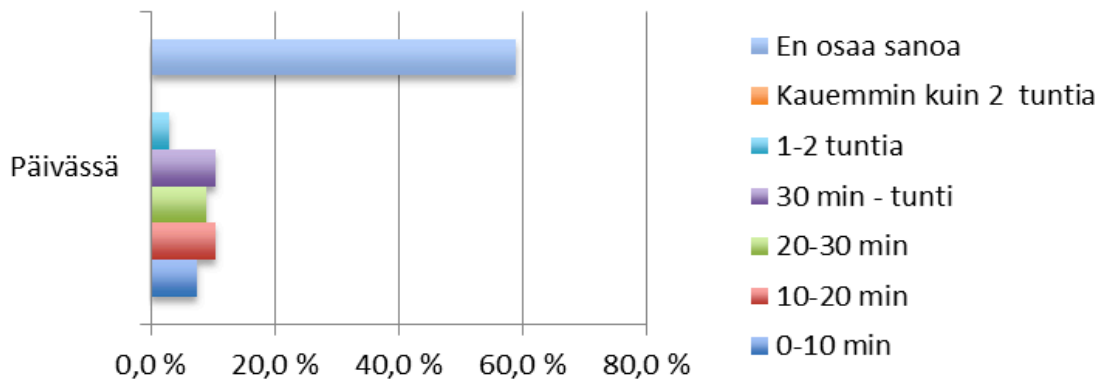
Kysymys 8. Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi kotitöihin liittyviin matkoihin?

Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi kotitöihin liittyviin matkoihin? 182

Taulukko 26 a Naiset

Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi kotitöihin liittyviin matkoihin? 66

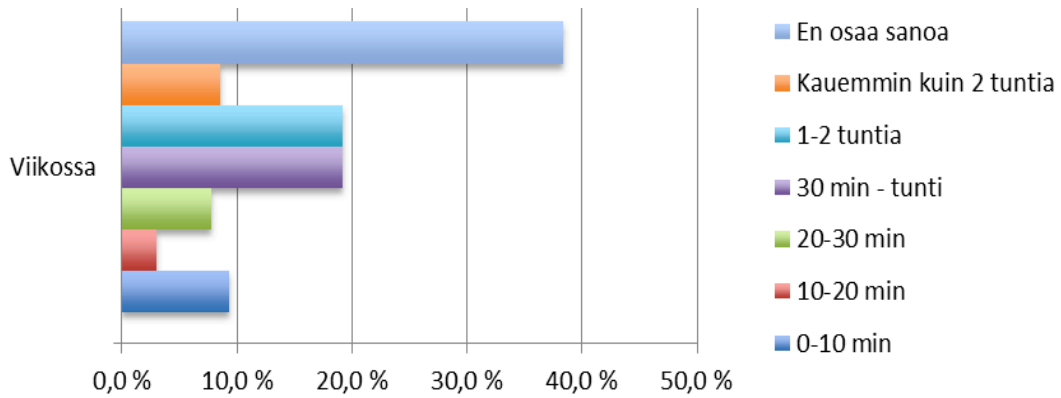

Taulukko 26 a Miehet

Useimmat naiset ja miehet eivät esitä mitään arviota päivittäin kotitöihin liittyviin matkoihin käytetystä ajasta.

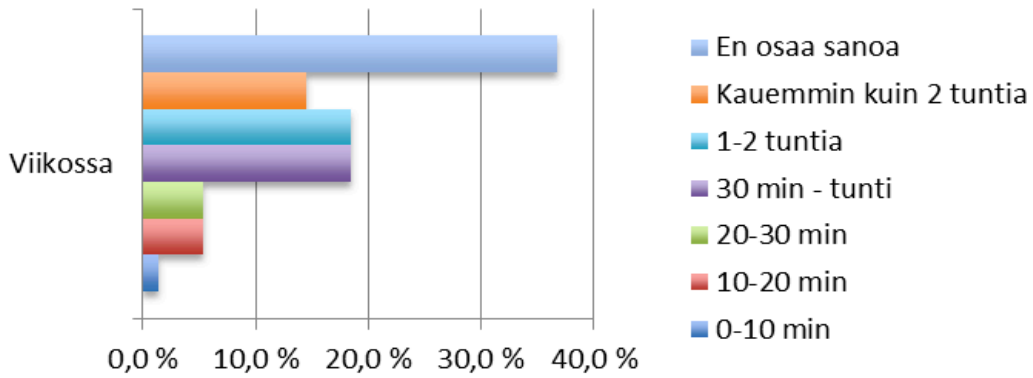

**Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi kotitöihin liittyviin matkoihin?
255**

Taulukko 26 b Naiset

**Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi kotitöihin liittyviin matkoihin?
76**

Taulukko 26 b Miehet

Viikoittain kotitöihin liittyviin matkoihin naiset ja miehet käyttävät suunnilleen yhtä paljon aikaa.

Kysymys 9. Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi työhön kodin ulkopuolella (ansiotyöhön)?

Tämä kysymys osoittautui vastaajien iän vuoksi irrelevantiksi. Useimmat vastaajat olivat eläkeläisiä eivätkä siis ole enää ansiotyössä. Ansiotyössä olevat tekevät kokoaikatyötä.

Kysymys 10. Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi omien lastesi hoitoon?

Tämäkin kysymys osoittautui vastaajien iän vuoksi irrelevantiksi. Pääosa vastaajista oli yli 50-vuotiaita, ja tällöin lähes kaikkien lapset ovat aikuisia. Sen sijaan monet ilmoittivat, että he huolehtivat lastenlapustaan ja seurustelevat heidän kanssaan. Tähän käytetään 1–44 tuntia viikossa. Monien on myös vaikea arvioida kyseistä aikaa.

Kysymys 11. Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi lähiomaistesi hoivaamiseen?

Lähiomaisen hoivassa on kyse puolison hoivasta, mutta myös lastenlasten hoidosta. Päivittäisen hoidon osalta 46 % ilmoittaa, että he eivät hoida ketään, 3 % käyttää hoivaamiseen 1–5 tuntia päivässä, 1 % ilmoittaa tekevänsä hoivatyötä jopa 24 tuntia vuorokaudessa. 24 % vastaajista ei katso voivansa arvioida aikaa, mikä merkinnee, että he tekevät hoivatyötä jossakin määrin. Viikoittaisesta hoivatyöstä on 12 % vastannut, että he hoitavat lähiomaista 1–5 tuntia viikossa, ja 2 % ilmoittaa hoitavansa omaista 6–12 tuntia viikossa.

Kysymys 12. Kuinka paljon arvioit itselläsi olevan vapaa-aikaa?

Vastaukset jaettiin päivän osalta seuraaviin aikakategorioihin: 1–5 tuntia, 6–12 tuntia, 13–20 tuntia. Viikoittaisten määrien osalta näihin kategorioihin lisättiin seuraavat: 21–30 tuntia, 31–40 tuntia, 41–50 tuntia ja enemmän kuin 51 tuntia.

Ensimmäisen kategorian (1–5 tuntia päivässä) ilmoitti 50 %, toisen (6–12 tuntia päivässä) 16 % ja kolmannen (13–20 tuntia päivässä) 22 %. Näiden arvioiden lisäksi 11 % vastauksista oli sellaisia, että niihin oli vaikea ottaa kantaa, esim. ”riittävästi”, ”niin paljon kuin omatunto sallii”.

Viikoittaisen vapaa-ajan arvioinnissa vastaukset olivat seuraavat: 1–5 tuntia: 18 %; 6–12 tuntia: 19 %; 13–20 tuntia: 15 %; 21–30 tuntia: 13 %; 31–40 tuntia: 4 %; 41–50 tuntia: 8 % ja enemmän kuin 51 tuntia: 15 %. Myös tässä ryhmässä oli vaikeasti tulkittavia vastauksia; niiden osuus oli 9 %.

Tässä voi todeta, että viikoittaisen vapaa-ajan määrä jakautuu suhteellisen tasaisesti eri kategorioiden kesken.

Kysymys 13. Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi henkilökohtaisiin tarpeisiin (harrastuksiin, ystävien tapaamiseen kodin ulkopuolella jne.)?

Vastaukset jaettiin päivän osalta seuraaviin aikakategorioihin: 1–5 tuntia, 6–12 tuntia, 13–20 tuntia. Viikoittaisten määrien osalta näihin kategorioihin lisättiin seuraavat: 21–30 tuntia, 31–40 tuntia, 41–50 tuntia ja enemmän kuin 51 tuntia.

Henkilökohtaisiin tarpeisiin päivittäin käytettävän ajan arvioinnissa vastaukset olivat seuraavat. Ensimmäisen kategorian (1–5 tuntia päivässä) ilmoitti 62 %, toisen (6–12 tuntia päivässä) 6 % ja kolmannen (13–20 tuntia päivässä) 3 %. Näiden arvioiden lisäksi 11 % vastauksista oli sellaisia, että niihin oli vaikea ottaa kantaa esim. ”riittävästi”, ”niin paljon kuin omatunto sallii”. 21 % vastaajista ei pystynyt arvioimaan aikaa.

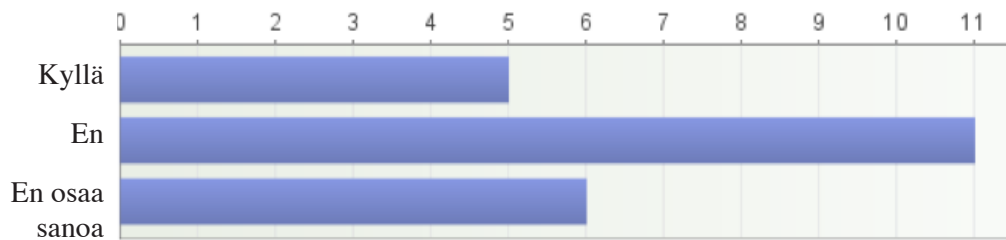
Henkilökohtaisiin tarpeisiin viikoittain käytettävän ajan arvioinnissa vastaukset olivat seuraavat. Ensimmäisen kategorian (1–5 tuntia) ilmoitti 48 %, toisen (6–12 tuntia) 27 % ja kolmannen (13–20 tuntia) 15 %. Enemmän kuin 21 tuntia ilmoitti 7 %. Myös tässä ryhmässä vaikeasti tulkittavien vastausten osuus oli 1 %.

2.3.3.3 Syvähaastattelujen analyysi

Webropol-kyselyohjelman avulla saatujen tietojen täydentämiseksi tehtiin niiden syvähaastattelu, jotka olivat antaneet suostumuksensa siihen. Näistä 23 vastasi Webropol-ohjelman kautta ja 11 puhelimitse.

Syvähaastatteluun osallistuneista kolmasosa oli miehiä ja heistä useimmat naimissa tai avoliitossa. Tässäkin ryhmässä valtaosa oli 40–79-vuotiaita. Useimmat olivat asuneet Ruotsissa vähintään 30 vuotta.

Kysymys 1. Mikäli sinulla on ruotsalaisia/suomalaisia ystäviä, oletko huomannut eroja kotitöiden jakamisessa perheessäsi suhteessa ruotsalaiseen/suomalaiseen perheeseen?

Taulukko 27

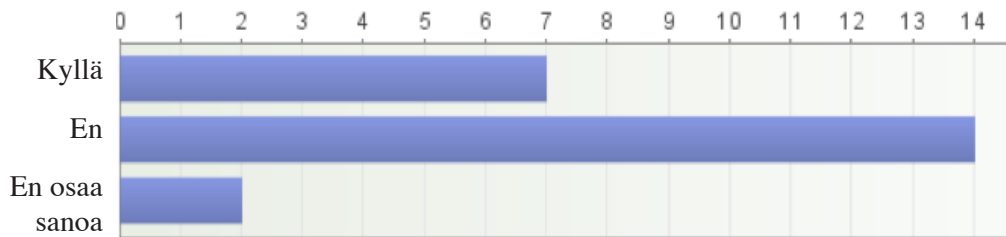
Vastausten tiivistelmä:

Useimpien mielestä sekä Ruotsissa että Suomessa oli eroja sukupolvien välillä, mutta niihin ei vaikuttanut se, oliko kyseessä ruotsalainen, suomalainen tai ruotsinsuomalainen.

Nuorten perheissä työnjako tuntui olevan tasapuolisempi ja niissä miehet osallistuvat myös töihin, jotka eivät ole perinteisesti miesten tehtäviä. Niissä tapauksissa, joissa toinen opiskelee, toisella on suurempi vastuu kotitöistä.

Muutama vastaajista näki eron Pohjois-Ruotsin ja suurkaupunki Tukholman välillä. Heidän mielestään Pohjois-Ruotsista olevat miehet ottavat suuremman vastuun kodista kuin Tukholmassa asuvat. Tukholmassa tilanne on päinvastainen – naiset huolehtivat suuremmasta osasta kotitöitä.

Kysymys 2. Kun vieraillet Suomessa, oletko huomannut eroja omassa suhtautumisessasi kotityöhön verrattuna suomalaisten perheiden työnjakoon?

Taulukko 28

Kysymys 3. Mikäli kyllä, niin mitkä nämä erot ovat?

Vastausten määrä: 9

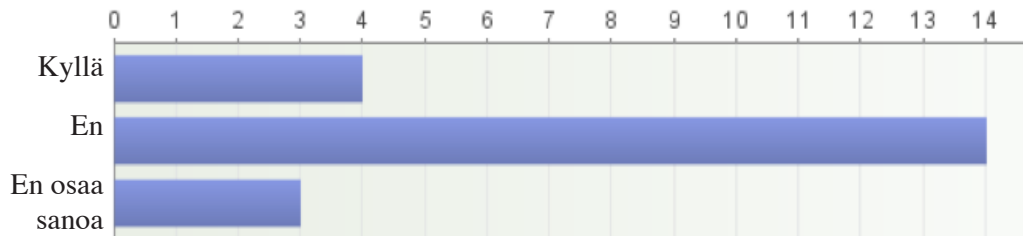
Vastausten tiivistelmä:

Monien vastaajien mielestä työnjako on selvempi Suomessa kuin Ruotsissa, etenkin nuorten keskuudessa. Suomessa naiset huolehtivat suuremmassa määrin kodista eivätkä miehet tee yhtä paljon kotitöitä kuin Ruotsissa. On myös huomattu, että työnjako on mahdollisesti selvempi sukupuolten välillä. Naiset siivoavat ja laittavat ruokaa enemmän kuin miehet, jotka puolestaan huolehtivat autosta ja kodin tekniikasta.

Vastausten perusteella voi todeta, että suomalaisilla ja ruotsalaisilla perheillä on suunnilleen samat strategiat arkipäivästä selviytymisessä, mikä johtunee yhteiskuntien yhtäläisyyksistä. Tasa-arvoon vaikuttavat eniten uskonto, koulutustas, kulttuurista, sairaudet ja psyykkinen terveys jne.

Joku kertoi nähneensä miesten laittavan naisia enemmän ruokaa Suomessa. Joissakin tapauksissa ei ole nähty mitään eroa Ruotsin ja Suomen välillä.

Kysymys 4. Jos olet asunut Suomessa, onko suhtautumisesi kotitöiden jakoon muuttanut muutettuasi Ruotsiin?

Taulukko 29

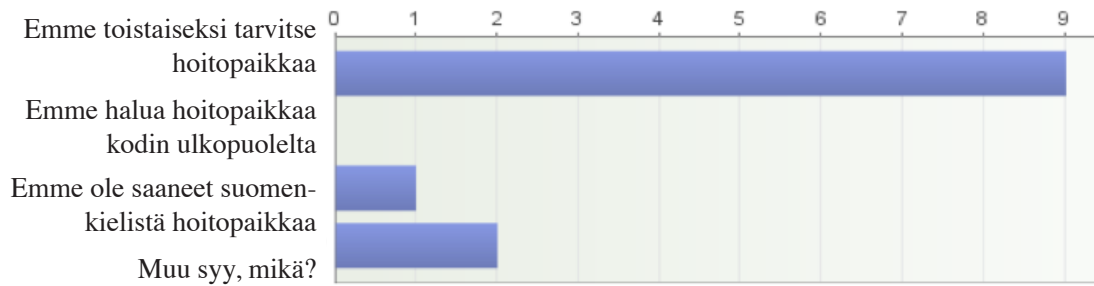
Kysymys 5. Mikäli kyllä, niin miten suhtautumisesi siinä tapauksessa on muuttunut?

Vastausten määrä: 5

Vastausten tiivistelmä:

Tässäkin tuntuu olevan kyse eri sukupolvista. Suhtautuminen kotitöihin on selvästi muuttunut iän myötä, niin että kotityöt jakautuvat tasaisemmin iän karttuessa. Muutamit naiset ilmaisevat ilonsa siitä, että heidän miehensä osallistuvat kotitöihin yhtä paljon kuin hekin. Kotitöiden jakautuminen on erittäin yksilöllistä ja selviä malleja on vaikea nähdä. On huomattava, että niissä tapauksissa, kun vaimo on edelleen työelämässä ja mies eläkkeellä, mies ottaa suuremman vastuun kotitöistä.

Kysymys 6. Jos hoivaat läheistä suomenkielistä perheenjäsentä kotona, mistä se johtuu?

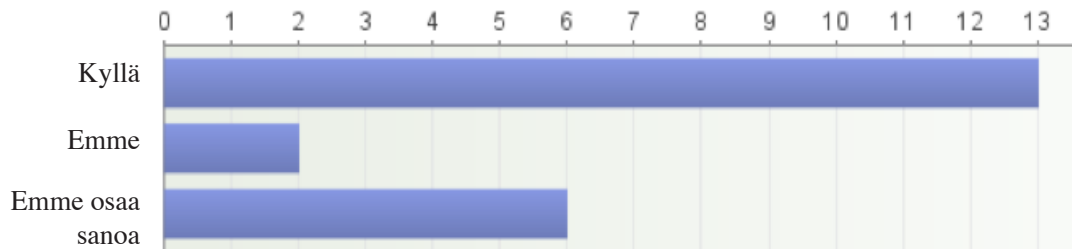

Taulukko 30

Vastausten määrä: 12

Valtaosa vastaajista ilmoittaa, että he eivät juuri nyt tarvitse suomenkielistä hoitopaikkaa. Yksi ei ole saanut sellaista ja pari ei osaa sanoa.

Kysymys 7. Mikäli asuinpaikkakunnallasi olisi saatavilla suomenkielinen hoitopaikka, hakeutuisitteko sinne?

Taulukko 31

Runsa puolet vastaajista valitsisi suomenkielisen hoitopaikan, jos kunta järjestäisi sellaisen.

Noin neljäsosa ei pystynyt sanomaan, haluaisivatko he suomenkielisen hoitopaikan. Puhelinhaastatteluissa selitettiin, että vastaajat olivat niin kaksikielisiä, että he eivät tarvitse suomenkielistä hoitopaikkaa.

Kysymys 8. Muita ruotsinsuomalaisten naisten ja miesten tasa-arvoa koskevia mielipiteitä?

Vastausten määrä: 13

Yleinen käsitys oli, että nykyisin perheessä vallitsee tasa-arvo, etenkin jos molemmat puoliset ovat työssä, ja että Ruotsissa lapsille opetetaan varhain tasa-arvoasioita.

Työnjako vaikuttaa Ruotsissa olevan pääasiassa perinteinen. Mutta Suomessa se vaikuttaa vielä perinteisemmältä. Syynä tähän on muutamien mielestä se, että naiset haluavat olla vastuussa kodista eivätkä salli miesten ottavan vastuuta.

Nuorten sukupolven osalta voi sanoa, että ruotsinsuomalaisuudella ei ole mitään tekemistä tasa-arvon kanssa. Tasa-arvo ei ole yhteydessä ruotsinsuomalaisuuteen vaan aivan muihin seikkoihin.

Sekä miehet että naiset osallistuvat yhdistyselämään. Ruotsinsuomalaisten yhdistyselämässä näyttävät naiset olevan miehiä aktiivisempia.

Kysymykseen, miten kotityöt jaetaan avioliitossa tai avoliitossa olevien kesken, saimme vastauksen, että kotityöt jaetaan tasan ja että perheissä, joissa pääasiassa nainen huolehtii ruoanlaitosta, pyykinpesusta, siivouksesta, ikkunanpesusta, mies huolehtii ulkotöistä (puutarhatoista jne.) ja autonhuollosta.

Suunnilleen puolet vastaajista oli todennut Suomen ja Ruotsin välillä eroja kotitöiden jakamisessa. Vastaajien mielestä vaikutti siltä, että ruotsinsuomalaisissa perheissä kotityöt jaetaan tasaisemmin naisten ja miesten kesken kuin Suomessa. Toiset panevat myös merkille, että tässä on kyse sukupolvien välisestä erosta.

3 Tiivistelmä

Hankkeen hypoteesi oli, että ruotsinsuomalaiset naiset tekevät enemmän palkatonta työtä kotona kuin miehet ja että naisten palkaton työtaakka ruotsinsuomalaisten keskuudessa on suurempi kuin Ruotsin enemmistöväestön keskuudessa. Tätä hypoteesia ei pystytty näyttämään toteen mm. siksi, että ruotsinsuomalaisten ryhmä sisältyy Ruotsin tilastoon. Sitä vastoin nähtiin, että sekä naiset että miehet käyttävät paljon aikaa kotitöihin, mutta että sukupuolten välinen jakauma oli selvä; naiset tekevät taloustyöt ja miehet korjaustyöt ym., mikä pitää hyvin yhtä sekä Ruotsin että Suomen tutkimustulosten kanssa.

Oletimme myös, että sukupolvien välillä olisi eroja, samoin kaupungin ja maaseudun välillä. Sukupolvien välisiä eroja oli vaikea osoittaa, koska alle 40-vuotiaiden vastaajien osuus oli pieni. Kaupungin ja maaseudun erot olivat marginaalisia.

Oletimme, että Suomessa naisten työtaakka on suurempi kuin ruotsinsuomalaisten naisten keskuudessa Ruotsissa. Ruotsissa asuttu aika korreloinee tässä suhteessa, ts. Ruotsin kulttuuri on lisännyt tasa-arvoa. Tämä kävi toteen syvähaastattelussa. Syvähaastattelussa noin puolet vastaajista ilmoitti, että naiset ja miehet jakoivat kotityöt tasan. Toinen puoli arvioi, että kotityöt jakautuvat naisten ja miesten kesken perinteisellä tavalla; naiset tekevät kotityöt ja miehet huolehtivat autosta ja korjaustöistä. Monet esittivät tehneensä Suomessa havaintoja, että Suomessa naiset huolehtivat suuremmassa määrin kodista ja kotitöistä, mutta että tämä jakauma on sukupolviasia.

Olettamuksemme oli myös, että naisilla on kotona suurempi vastuu vanhustenhuollosta, joka kohdistuu vanhempiin ja puolisoon. Tämä piti paikkansa tietyssä määrin. Ikääntyneiden ryhmä, joka oli tutkimuksessa suurin, toivoi tosin suomenkielistä vanhustenhuoltoa, mutta monet korostivat osaavansa niin hyvin ruotsia, että suomenkielisen hoidon tarve ei ollut niin suuri tutkimushetkellä.

Lähiomaistaan kotona hoitavien ryhmä on sellainen, jota emme tavoittaneet kyselyllämme. Nämä henkilöt ovat yhtäältä vanhoja eivätkä ehkä ole aktiivisia yhdistystoiminnassa ja toisaalta heillä ei ehkä ole ollut aikaa vastata tällaiseen kyselyyn. Kaikesta ruotsinsuomalaisia koskevasta mediaraportoinnista käy ilmi erittäin selvästi, että monet ruotsinsuomalaiset hoitavat lähiomaisiaan kotona juuri siksi, että suomenkielistä hoitoa ei ole saatavana.

Syvähaastatteluissa kävi kuitenkin ilmi, että lähiomaisten hoitamiseen voidaan käyttää 2–10 tuntia viikossa.

Se aika, jonka ruotsinsuomalaiset käyttävät jonkinlaiseen kotityöhön, on suunnilleen sama kuin sekä ruotsalaisen että suomalaisen tutkimuksen mukaan käytetty aika. On vaikea sanoa, missä määrin nämä kolme tutkimusta eroavat toisistaan, koska ruotsinsuomalaisten ryhmä sisältyy ruotsalaiseen tutkimukseen. Vaikuttaa siltä, että ruotsinsuomalaiset ovat saaneet vaikutteita ruotsalaisesta tasa-arvosta, mikä ilmenee lähinnä syvähaastatteluista.

4 Kirjallisuus

Finnarnas historia i Sverige 3. Tiden efter 1945 (1996) red. Jarmo Lainio. Gummerus Kirjapaino OY.

Folkhälsoinstitutet (2010). *Hur mår Sveriges nationella minoriteter? Kartläggning av hälsosituationen bland de nationella minoriteterna samt förslag till förebyggande och hälsofrämjande åtgärder.*

Laakkonen, Risto (1996). Finländarna på den svenska arbetsmarknaden efter andra världskriget – arbetskraftsfrågan i finsk-svenska relationer. I *Finnarnas historia i Sverige 3. Tiden efter 1945* (1996) red. Jarmo Lainio. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino OY.

Lainio, Jarmo (1996). Finskans ställning i Sverige och dess betydelse för sverigefinnarna. I *Finnarnas historia i Sverige 3. Tiden efter 1945* (1996) red. Jarmo Lainio. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino OY.

Institutet för språk och folkminnen (2010). *Språksituationen i Sverige 2010. Omvärldsanalys utarbetad av Språkrådet på Institutet för språk och folkminnen.*

Länsstyrelsen i Stockholms län (2011). *Nationella minoriteter rättigheter. En handbok för kommuner, landsting och regioner.*

Molén, Mikael (2012). *MÄNS HUSHÅLLSARBETE ÖKAR – men kvinnorna gör fortfarande mest hemma*, www.scb.se

Statistiska centralbyrån (2012). *Nu för tiden. En undersökning om svenska folkets tidsanvändning år 2010/11.* Levnadsförhållanderapport 123.

Pääkkönen, Hannu (2010). *Ajankäyttötutkimus: Tasa-arvo etenee pohjollassa.* Helsinki: Tieto&trendit 4-5/2010.

Pääkkönen, Hannu (2010) *Perheiden aika ja ajankäyttö. Tutkimuksia konaisatyöajasta, vapaaehtoistyötä, lapsista ja kiireestä*. Akademisk avhandling. Tilastokeskus. Statistikcentren. Tampereen yliopisto.

Wahl, Elisabet (2010). *Jämställdhet på egna villkor: erfarenheter från ett jämställdhetsprojekt av Sveriges nationella minoriteter* / [text: Elisabet Wahl] Stockholm: Ungdomsstyrelsen, cop. 2010

Internetlähteet:

<http://rskl.se/keskusliitto/?lang=sv>

<http://rskl.se/naistoiminta/?lang=sv>

http://www.scb.se/Pages/TableAndChart____27511.aspx

http://www.scb.se/Pages/TableAndChart____27523.aspx

http://www.stat.fi/til/akay/2009/05/akay_2009_05_2011-12-15_tie_001_sv.html

5 Liitteet

5.1 Taulukkoluetelo

Ruotsinsuomalaisia informanetteja koskevia taustatietoja.

Taulukko nro	Taulukon nimi	Sivu
1	Oletko nainen vai mies?	10
2	Kuinka vanha olet?	11
3	Oletko syntynyt Suomessa, Ruotsissa vai jossakin muussa maassa?	11
4	Jos olet syntynyt Suomessa tai jossakin muussa maassa kuin Ruotsissa, kuinka kauan olet asunut Ruotsissa?	12
5	Asutko maalla, pienessä kaupungissa vai suurkaupungissa?	12
6	Mikä on koulutustasosi?	13
7	Oletko mielestäsi ensimmäisen, toisen tai kolmannen sukupolven ruotsinsuomalainen?	13

Tilastoja Ruotsin ja Suomen tutkimuksista.

8	Keskimääräinen aktiivisuus 2010/11. 20–84-vuotiaat. Tuntia päivässä. (Ruotsi)	14
9	Keskimääräinen kotityöaktiivisuus eri ikäryhmissä ja perhetyypeissä 2010/11. 20-84-vuotiaat. Kaikkina päivinä (Ruotsi)	15
10	Miesten ja naisten erityyppisiin kotitöihin käyttämä aika 2009–2010, 10 vuotta täyttäneet. (Suomi)	16

Taulukot ruotsinsuomalaisten vastaajien päivittäisestä ja viikoittaisesta ajankäytöstä.

11	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi ruoanlaittoon?	17
12	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi astianpesuun, pöydän tyhjentämiseen?	18
13	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi asuntosi siivoukseen?	19
14	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi vaatteiden pesuun ja silitykseen?	20
15	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi muihin taloustöihin?	21
16	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi kunnossapitotöihin (autonhuoltoon, korjauksiin jne.)?	22
17	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi elintarvikkeiden yms. ostamiseen?	23
18	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi kotitöihin liittyviin matkoihin?	24

Taulukot naisten (nain.) ja miesten (mies) ajankäytöstä päivittäin ja viikoittain.

19 a nain.	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi ruoanlaittoon päivässä?	26
19 a mies	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi ruoanlaittoon päivässä?	26
19 b nain.	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi ruoanlaittoon viikossa?	27
19 b mies	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi ruoanlaittoon viikossa?	27
20 a nain.	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi astianpesuun, pöydän tyhjentämiseen päivässä?	28
20 a mies	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi astianpesuun, pöydän tyhjentämiseen päivässä?	28
20 b nain.	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi astianpesuun, pöydän tyhjentämiseen viikossa?	29
20 b mies	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi astianpesuun, pöydän tyhjentämiseen viikossa?	29
21 a nain.	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi asuntosi siivoukseen päivässä?	30
21 a mies	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi asuntosi siivoukseen päivässä?	30
21 b nain.	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi asuntosi siivoukseen viikossa?	31
21 b mies	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi asuntosi siivoukseen viikossa?	31
22 a nain.	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi vaatteiden pesuun ja silitykseen päivässä?	32
22 a mies	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi vaatteiden pesuun ja silitykseen päivässä?	32
22 b nain.	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi vaatteiden pesuun ja silitykseen viikossa?	33
22 b mies	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi vaatteiden pesuun ja silitykseen viikossa?	33

23 a nain.	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi muihin taloustöihin päivässä?	34
23 a mies	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi muihin taloustöihin päivässä?	34
23 b nain.	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi muihin taloustöihin viikossa?	35
23 b mies	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi muihin taloustöihin viikossa?	35
24 a nain.	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi kunnossapitotöihin (autonhuoltoon, korjauksiin jne.) päivässä?	36
24 a mies	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi kunnossapitotöihin (autonhuoltoon, korjauksiin jne.) päivässä?	36
24 b nain.	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi kunnossapitotöihin (autonhuoltoon, korjauksiin jne.) viikossa?	37
24 b mies	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi kunnossapitotöihin (autonhuoltoon, korjauksiin jne.) viikossa?	37
25 a nain.	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi elintarvikkeiden yms. ostamiseen päivässä?	38
25 a mies	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi elintarvikkeiden yms. ostamiseen päivässä?	38
25 b nain.	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi elintarvikkeiden yms. ostamiseen viikossa?	39
25 b mies	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi elintarvikkeiden yms. ostamiseen viikossa?	39
26 a nain.	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi kotitöihin liittyviin matkoihin päivässä?	40
26 a mies	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi kotitöihin liittyviin matkoihin päivässä?	40
26 b nain.	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi kotitöihin liittyviin matkoihin viikossa?	41
26 b mies	Kuinka paljon aikaa arvioit käyttäväsi kotitöihin liittyviin matkoihin viikossa?	41

Syvähaastatteluja koskevat taulukot.

27	Mikäli sinulla on ruotsalaisia/suomalaisia ystäviä, oletko huomannut eroja kotitöiden jakamisessa perheessäsi suhteessa ruotsalaiseen/suomalaiseen perheeseen?	44
28	Kun vieraillet Suomessa, oletko huomannut eroja omassa suhtautumisessasi kotityöhön verratessasi suomalaisten perheiden työnjakoon Suomessa?	45
29	Onko suhtautumisesi kotitöiden jakoon muuttunut muutettuasi Ruotsiin?	46
30	Jos hoivaat läheistä perheenjäsentä kotona, mistä se johtuu?	47
31	Mikäli asuinpaikkakunnallanne olisi saatavilla suomenkielinen hoitopaikka, hakeutuisitteko sinne?	48

5.2 Kyselyä koskevia tietoja

Kuinka tasa-arvoinen ruotsinsuomalainen nainen on kotona?

Lähtetäjä. Tämän kyselyn tekevät Ruotsinsuomalaisten Keskusliitto ja Ruotsinsuomalaisten Naisten Foorumi. Rahoittajana on Nuorisohallitus.

Tarkoitus. Kyselyn tarkoitus on

- tutkia, kuinka paljon ruotsinsuomalaiset naiset/miehet käyttävät aikaa koti- ja hoivatyöhön verrattuna enemmistöväestöön samoin kuin Suomessa asuviin suomalaisiin.
- tehdä ruotsinsuomalaiset perheet tietoisiksi naisten/miesten ajallisesti suuremmasta työmäärästä, kun on kyse palkattomasta kotitalous- ja hoivatyöstä.
- tutkia, kuinka suuri työtaakka ruotsinsuomalaisilla naisilla/miehillä on lähiomaisen hoitamisessa siksi, että yhteiskunta ei pysty tarjoamaan hoitoa suomen kielellä.

Vastuulliset

Tutkimuksen päävastuullinen on Ruotsinsuomalaisten Keskusliitto. Yhteyshenkilö on toimitsija Raija Kärkkäinen Eriksson, Ruotsinsuomalaisten Keskusliitto (Sverigefinska Riksförbundet), Bellmansgatan 15NB, 118 47 Stockholm, puhelin 08-6158351, sähköposti raija@rskl.se

Tutkimusjohtaja on emeritaprofessori Birgitta Romppanen, matkapuhelin 0708-29 46 80, sähköposti biro@uwasa.fi

Miten tutkimus tehdään?

Tutkimus tehdään kahden kyselytutkimuksen avulla (ajankäyttökysely), Ruotsinsuomalaisten Keskusliiton verkkosivun kautta (tietosuojattu tietokoneohjelma) tai painetuilla lomakkeilla keskusliiton paikallisosastoissa. Toinen käsittää 21 ajankäyttöä koskevaa kysymystä ja toinen, syventävä tutkimus, tehdään niille, jotka ovat ilmoittaneet haluavansa osallistua siihen. Kysely tehdään nimettömästi. Kysymykset on sekä suomeksi että ruotsiksi.

Täydentävät syvähaastattelut numerokoodataan eikä niitä voi jäljittää kukaan muu kuin tutkimuksen johto, jolla on vaitiolovelvollisuus.

Tutkimus perustuu tilastolliseen aineistoon, joka hankitaan tietosuojatulla, tätä tarkoitusta varten ostetulla tietokoneohjelmalla (Webropol - Enkätverktyg för datainsamling och statistiska analyser, <http://w3.webropol.com/sweden>). Sitä otetaan käyttöön Suomessa korkeakouluissa, yliopistoissa, ministeriöissä ja kunnissa, ja suomen- ja ruotsinkielisen painetun lomakkeen avulla.

Tutkittavat ovat ensisijaisesti Ruotsinsuomalaisten Keskusliiton jäseniä, joita on noin 13 000. Toivomme myös muiden ruotsinsuomalaisten vastaavan kysymyksiin.

Tutkittavien määräksi arvioidaan vähintään 3 000, mikä lienee tilastollisesti relevantti määrä. Tutkittavat päättävät itse, kuuluvatko he ruotsinsuomalaisten ryhmään vai eivätkö, ns. itseidentifioinnin periaatteen mukaan.

Mikäli suostut syvähaastatteluun, sinun täytyy antaa suostumuksesi siihen kysymyslomakkeessa ja ilmoittaa yhteystietosi, jotta saamme sinuun yhteyden. Syvähaastattelu tehdään joko sähköpostin avulla tai puhelinhaastatteluna.

Milloin ja miten kysely tehdään?

Kyselyyn vastataan joko vastaamalla kysymyksiin Keskusliiton verkkosivun kautta tai täyttämällä painettu lomake. Kirjalliset vastaukset lähetetään Ruotsinsuomalaisten Keskusliittoon. Toivomme, että vastaukset lähetetään viimeistään 28. syyskuuta 2012.

Nimettömyys ja vapaaehtoisuus

Vastaaja jää nimettömäksi. Vastaukset suojataan julkisuus- ja salassapitolain (2009:400: 4. luku 8. §) ja henkilötietolain (1998:204) mukaan. Tämä merkitsee, että kaikilla tutkimuksessa työskentelevillä on vaitiolovelvollisuus ja että kootut tiedot esitellään taulukkoina, joista kenenkään yksityisen vastauksia ei voi nähdä. Vastauksia ja tuloksia käsitellään niin, ettei kukaan sivullinen saa tietää niistä. Henkilötiedoista on vastuussa tutkimusjohtaja. Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Osallistumisesta ei makseta korvausta.

Miten tulokset esitellään

Tulokset esitellään Ruotsinsuomalaisten Keskusliiton verkkosivulla, ruotsinsuomalaisissa lehdissä ym. julkaistavilla artikkeleilla ja huhtikuussa 2013 pidettävässä seminaarissa.

Yhteyshenkilöt

Jos sinulla on kysyttävää, voit ottaa yhteyden joko Ruotsinsuomalaisten Keskusliiton toimitsijaan Raija Kärkkäinen Erikssoniin, Bellmansgatan 15NB, 118 47 Stockholm, puhelin 08-6158351, sähköposti raija@rskl.se tai emeritaprofessori Birgitta Romppaseen, matkapuhelin 0708-29 46 80, sähköposti biro@uwasa.fi

Kyselyä koskevia kysymyksiä ja vastauksia

Muutamia tavallisimpia tutkimusta koskevia kysymyksiä

Muutamia tavallisimpia tutkimusta koskevia kysymyksiä. Tutkimus perustuu tilastolliseen aineistoon, joka on hankittu tietosuojatulla tietokoneohjelmalla, mikä merkitsee, että kyselyyn vastataan ensisijaisesti Ruotsinsuomalaisten Keskusliiton verkkosivun kautta, mutta siihen voi vastata myös täyttämällä painetun lomakkeen.

Miksi kyselyyn pitäisi vastata?

Tämä kysely tehdään, jotta saataisiin tietoja siitä, miten ruotsinsuomalaiset jakavat koti- ja hoivatyön. Sinun tietosi ovat tärkeitä, kun halutaan arvioida ruotsinsuomalaisten tasa-arvoa erityyppisillä paikkakunnilla. Jotta tutkimuksen tuloksiin voisi luottaa on tärkeitä, että mahdollisimman moni vastaa kyselyyn. Siksi jokainen vastaus on hyvin tärkeä!

Kuinka nopeasti kyselyyn tulee vastata?

Pyydämme sinua vastaamaan mahdollisimman nopeasti, mieluiten parin päivän kuluessa.

Olen vahingossa heittänyt pois / kadottanut vastauskuoren, mitä minun pitäisi tehdä?

Soita tai lähetä sähköpostiviesti jommallekummalle yhteyshenkilölle, niin saat uuden vastauskuoren,

Olen kadottanut kysymyslomakkeen, mitä minun pitäisi tehdä?

Soita tai lähetä sähköpostiviesti jommallekummalle yhteyshenkilölle, niin toimittamme sinulle uuden kysymyslomakkeen.

Jos kaksi perheenjäsentä on kumpikin saanut kysymyslomakkeen, tulisiko molempien täyttää se?

Kyllä, kaikkien lomakkeen saaneiden tulee täyttää se. Kaikki vastaukset ovat tärkeitä.

Miten saan kysymyslomakkeen?

Voit mennä Ruotsinsuomalaisten Keskusliiton verkkosivulle ja vastata siellä kysymyksiin. Tämä merkitsee, että kukaan fyysinen henkilö ei ole päättänyt, kenen tulisi vastata kyselyyn ja kenen ei. Voit myös saada painetun lomakkeen kotiisi Ruotsinsuomalaisten Keskusliiton paikallisosaston kautta.

Jos on näkövammaisen tai ei ymmärrä kieltä, miten pitää menetellä?

Jos joku ystäväsi voi lukea tai kääntää kysymykset ja auttaa lomakkeen täyttämässä, se käy hyvin. Muuten voit ottaa yhteyden jompaankumpaan yhteyshenkilöön, niin he pitävät huolta, että saat apua.

Mitä voi tehdä, jos on sairas mutta haluaa vastata kyselyyn tai jos ei pysty vastaamaan itse? Voiko esimerkiksi omainen vastata?

Voi hyvin pyytää ystävää, omaista tai hoitohenkilökuntaa auttamaan lomakkeen täyttämässä. Mutta lomakkeen saajan täytyy antaa vastaukset. Mainitkaa siinä tapauksessa lomakkeen viimeisellä sivulla olevassa kommenttikohdassa, että joku toinen on auttanut lomakkeen täyttämässä. Ellei kyselyyn voida vastata, toivomme teidän soittavan tai lähettävän sähköpostiviestin jommallekummalle yhteyshenkilöistämme.

Mitä tehdä, jos lomakkeen kotiinsa saanut on matkalla?

Jos asianomainen palaa kotiin myöhemmin kuin 28. syyskuuta 2012, hän voi täyttää ja lähettää lomakkeen silloin.

Miten nimettömyys toimii? Voiko joku nähdä vastaukseni?

Vastauksesi suojataan julkisuus- ja salassapitolain (2009:400: 24. luku 8. §) ja henkilötietolain (1998:204) mukaan. Tämä merkitsee, että kaikilla tutkimuksessa työskentelevillä on vaitiolovelvollisuus ja että kootut tiedot esitellään taulukkoina, joista ei voi nähdä yksittäisiä vastauksia. Analyyseissä, tulosten esittelyssä ja raporteissa kaikki vastaukset ja yksilöt ovat nimettömiä, tuloksia esitellään ryhmittäin, ei koskaan yksilön eikä yksilötason vastauksina.

Miten saa tietää kyselyn tuloksesta?

Tutkimuksen tulokset julkaistaan vähitellen Ruotsinsuomalaisten Keskusliiton verkkosivulla. Se, jolla ei ole käytettävänä internetiä, voi ottaa yhteyden jompaanankumpaan yhteyshenkilöön ja ilmoittaa nimensä ja osoitteensa, niin tulosraportti lähetetään hänelle kotiin.

5.3 Kielilaki

SFS nr: 2009:600

Annettu: 2009-05-28

Lain sisältö ja tarkoitus

1 § Tässä laissa on määräyksiä ruotsin kielestä, kansallisista vähemmistökielistä ja ruotsalaisesta viittomakielestä. Laki sisältää myös määräyksiä, jotka koskevat yhteiskunnan vastuuta siitä, että yksityiselle henkilölle annetaan käytettäväkseen kieli, sekä kielenkäytöstä julkisessa toiminnassa ja kansainvälisissä yhteyksissä.

2 § Lain tarkoitus on ilmaista ruotsin kielen ja muiden kielten asema ja käyttö Ruotsin yhteiskunnassa. Lain tarkoitus on myös suojata ruotsia ja Ruotsin kielellistä moninaisuutta sekä yksityisen henkilön mahdollisuutta saada käytettäväkseen kieli.

3 § Jos jokin toinen laki tai asetus sisältää tästä laista poikkeavan määräyksen, se määräys on voimassa.

Ruotsin kieli

4 § Ruotsi on Ruotsin pääkieli.

5 § Pääkielenä ruotsi on yhteiskunnan yhteinen kieli, jonka on oltava kaikkien Ruotsissa asuvien käytettävissä ja jota on voitava käyttää kaikilla yhteiskunnan alueilla.

6 § Yhteiskunnalla on erityinen vastuu siitä, että ruotsia käytetään ja kehitetään. Kansalliset vähemmistökielet

Kansalliset vähemmistökielet

7 § Kansalliset vähemmistökielet ovat jiddiš, meänkieli, romani, saame ja suomi.

8 § Yhteiskunnalla on erityinen vastuu kansallisten vähemmistökielten suojelemisesta ja edistämisestä.

Ruotsalainen viittomakieli

9 § Yhteiskunnalla on erityinen vastuu ruotsalaisen viittomakielen suojelemisesta ja edistämisestä.

Kielenkäyttö julkisessa toiminnassa

10 § Tuomioistuinten, hallintoviranomaisten ja muiden julkisen toiminnan tehtäviä suorittavien elinten kieli on ruotsi.

Toisissa laeissa on erityisiä määräyksiä oikeudesta käyttää kansallisia vähemmistökieliä ja muita pohjoismaisia kieliä.

Tuomioistuinten ja hallintoviranomaisten velvollisuudesta käyttää tulkkia ja kääntää asiakirjoja on erityiset määräykset.

11 § Julkisessa toiminnassa käytettävän kielen on oltava huoliteltua, yksinkertaista ja ymmärrettävää.

12 § Viranomaisilla on erityinen vastuu siitä, että niiden toiminta-alalla on käytettävissä ruotsinkielistä terminologiaa ja että sitä käytetään ja kehitetään.

Ruotsi kansainvälisissä yhteyksissä

13 § Ruotsi on Ruotsin virallinen kieli kansainvälisissä yhteyksissä.

Ruotsin asemaa Euroopan unionin virallisena kielenä on suojeltava.

Yksityisen henkilön mahdollisuus saada käyttöönsä kieli

14 § Jokaiselle Ruotsissa asuvalle on annettava mahdollisuus oppia ja käyttää ruotsia ja kehittää sitä. Tämän lisäksi on

1. kansalliseen vähemmistöön kuuluvalle annettava mahdollisuus oppia ja käyttää vähemmistökieltä ja kehittää sitä, ja

2. kuurolle tai kuulovammaiselle ja sille, joka muusta syystä tarvitsee viittomakieltä, annettava mahdollisuus oppia ja käyttää ruotsalaista viittomakieltä ja kehittää sitä.

Sille, jonka äidinkieli on muu kuin ensimmäisessä kappaleessa sanottu, on annettava mahdollisuus kehittää ja käyttää äidinkieltään.

15 § Yhteiskunta on vastuussa siitä, että yksityiselle henkilölle annetaan käytettäväksi kieli 14 §:n mukaisesti.

5.4 Laki kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä

SFS nr: 2009:724

Tuli voimaan l: 1.1.2010/

Yleiset määräykset

1 § Tämä laki sisältää määräyksiä kansallisista vähemmistöistä, kansallisista vähemmistökielistä, hallintoalueista ja oikeudesta käyttää vähemmistökieltä hallintoviranomaisissa ja tuomioistuimissa sekä määräyksiä eräistä esikoulutoimintaa ja vanhustenhuoltoa koskevista velvollisuuksista.

Laki sisältää myös määräyksiä lain soveltamisen seurannasta.

2 § Kansallisia vähemmistöjä ovat juutalaiset, romanit, ruotsinsuomalaiset, saamelaiset ja tornionlaaksolaiset sen mukaan, mihin Ruotsi on sitoutunut Euroopan neuvoston kansallisten vähemmistöjen suojelua koskevan puiteyleissopimuksen (SÖ 2000:2) mukaan ja Alueellisia kieliä tai vähemmistökieliä koskevan Eurooppalaisen peruskirjan (SÖ 2000:3) mukaan.

Kielilaisissa (2009:600) sanotaan, että kansalliset vähemmistökielet ovat jiddiš, meänkieli, romani, saame ja suomi.

3 § Hallintoviranomaisten on tarvittaessa sopivalla tavalla tiedotettava kansallisille vähemmistöille tämän lain mukaisista oikeuksista.

4 § Kielilaisissa (2009:600) sanotaan, että yhteiskunnalla on erityinen vastuu suojella ja edistää kansallisia vähemmistökieliä.

Yhteiskunnan on myös muutoin edistettävä kansallisten vähemmistöjen mahdollisuuksia säilyttää kulttuurinsa Ruotsissa ja kehittää sitä. Lasten kulttuuri-identiteetin kehitystä ja oman vähemmistökielen käyttöä on edistettävä erityisesti.

5 § Hallintoviranomaisten on annettava kansallisille vähemmistöille mahdollisuus vaikuttaa heitä koskeviin kysymyksiin ja niiden on neuvoteltava vähemmistöjen edustajien kanssa tällaisista asioista mahdollisimman paljon.

Hallintoalueet

6 § Suomen kielen hallintoalueella tarkoitetaan seuraavia kuntia: Botkyrka, Eskilstuna, Hallstahammar, Haninge, Haaparanta, Huddinge, Håbo, Jällivaara, Kiiruna, Köping, Pajala, Sigtuna, Solna, Södertälje, Tierp, Tukholma, Upplands Väsby, Upplands-Bro, Uppsala, Älvkarleby, Österåker, Östhammar ja Övertorneå.

Meänkielen hallintoalueella tarkoitetaan seuraavia kuntia: Haaparanta, Jällivaara, Kiiruna, Pajala ja Övertorneå.

Saamen kielen hallintoalueella tarkoitetaan seuraavia kuntia: Arjeplog, Arvidsjaur, Berg, Härjedalen, Jokkmokk, Jällivaara, Kiiruna, Lycksele, Malå, Sorsele, Storuman, Strömsund, Uumaja, Vilhelmina, Åre, Älvdalen ja Östersund.

7 § Muut kuin 6 §:ssä mainitut kunnat voivat ilmoittautumisen perusteella liittyä meänkielen, saamen tai suomen kielen hallintoalueeseen. Päätöksen kunnan liittymisestä hallintoalueeseen tekee hallitus. Hallitus saa antaa määräyksiä sellaisesta vapaaehtoisesta hallintoalueeseen liittymisestä.

Oikeus käyttää meänkieltä, saamea ja suomea viranomaisissa

8 § Yksityisillä henkilöillä on oikeus käyttää meänkieltä, saamea ja suomea ollessaan suullisesti tai kirjallisesti yhteydessä hallintoviranomaiseen, jonka maantieteellinen toimialue on kokonaan tai osittain sama kuin vähemmistökielen hallintoalue. Tämä koskee asioita, joissa kyseinen henkilö on osapuoli tai osapuolen edustaja, jos asialla on yhteys hallintoalueeseen.

Jos yksityinen henkilö käyttää meänkieltä, saamea tai suomea sellaisessa asiassa, viranomaisen on velvollinen antamaan suullisen vastauksen samalla kielellä. Yksityisellä henkilöllä, jolla ei ole juridista avustajaa, on sitä paitsi oikeus pyytää saada kirjallinen käänös asiassa tehdystä päätöksestä ja päätöksen perusteluista meänkielellä, saameksi tai suomeksi.

Viranomaisten on muutenkin pyrittävä kohtaamaan yksityisiä ihmisiä näiden kielellä.

9 § Hallintoalueen ulkopuolella yksityisillä henkilöillä on oikeus käyttää meänkieltä, saamea ja suomea suullisissa ja kirjallisissa yhteyksissä hallintoviranomaisiin asioissa, joissa yksityinen henkilö on osapuoli tai osapuolen edustaja, jos asian pystyy käsittelemään työntekijä, joka hallitsee vähemmistökielen.

10 § Yksityisillä henkilöillä on aina oikeus käyttää saamea ja suomea kirjallisissa yhteyksissään Valtiopäivien asiamiehiin. Sama koskee yksityisten henkilöiden kirjallisia yhteyksiä Oikeuskansleriin, Vakuutuskassaan, Verovirastoon ja Syrjintäasiamieheen asioissa, joissa yksityinen henkilö on osapuoli tai osapuolen edustaja.

11 § Hallintoviranomaisten on toiminnassaan pyrittävä siihen, että niillä on työntekijöitä, jotka osaavat meänkieltä, saamea ja suomea siellä missä tämä on tarpeen yksityisten henkilöiden yhteyksissä viranomaiseen.

12 § Hallintoviranomaiset saavat päättää erityisistä ajoista ja erityisestä paikasta, kun on kyse meänkieltä, saamea ja suomea puhuvien yksityisten henkilöiden vastaanottamisesta, ja niillä saa olla erityiset puhelinajat.

Oikeus käyttää meänkieltä, saamea ja suomea tuomioistuimissa

13 § Sillä joka on osapuoli tai osapuolen edustaja jutussa tai asiassa, jota käsitellään lääninoikeudessa, käräjäoikeudessa, kiinteistötuomioistuimessa, ympäristötuomioistuimessa tai sellaisessa merioikeustuomioistuimen tuomiopiirissä, jonka alue on kokonaan tai osittain sama kuin Haaparannan, Jällivaaran, Kiirunan, Pajalan ja Övertorneån kunnat, on oikeus käyttää meänkieltä tai suomea jutun tai asian

käsittelyssä, jos juttu tai asia on sidoksissa johonkin näistä kunnista. Sama koskee saamen kieltä sellaisessa tuomioistuimessa tai tuomiopiirissä, jonka alue on kokonaan tai osittain sama kuin Arjeplogin, Jokkmokkin, Jällivaaran tai Kiirunan kunta, jos juttu tai asia on sidoksissa johonkin näistä kunnista.

Oikeus käyttää meänkieltä, saamea tai suomea käsittää myös ne tuomioistuimet, joihin ensimmäisessä kappaleessa tarkoitettussa jutussa tai asiassa tehdystä tuomiosta tai päätöksestä valitetaan. Laki (2009:857).

14 § Oikeus käyttää meänkieltä, suomea tai saamea 13 §:n mukaisissa tuomioistuimissa käsiteltävissä jutuissa tai asioissa käsittää oikeuden jättää tuomioistuimeen tämänkielisiä asiakirjoja ja kirjallisia todisteita, oikeuden saada juttuun tai asiaan liittyvät asiakirjat suullisesti käännettyksi tälle kielelle ja oikeuden puhua tätä kieltä suullisessa käsittelyssä tuomioistuimessa. Tuomioistuimen on käännettävä asiakirjat ja kirjalliset todisteet ruotsiksi, ellei se ole ilmeisen turhaa.

Tuomioistuimen on myös muutoin pyrittävä käyttämään vähemmistökieltä yhteyksissään osapuoleen tai tämän edustajaan.

Kaikissa jutuissa ja asioissa, joissa 13 §:n mukaan on oikeus käyttää meänkieltä, saamea tai suomea tuomioistuimissa, on osapuolella tai osapuolen edustajalla, jolla ei ole juridista avustajaa, oikeus saada pyynnöstä tuomiopäätös ja tuomion perusteet tai päätös ja päätöksen perusteet käännettyksi kirjallisesti tälle kielelle.

15 § Sen joka haluaa käyttää meänkieltä, saamea tai suomea jutun tai asian käsittelyssä tuomioistuimessa 13 §:n mukaan, on pyydettävä tätä jutun tai asian käsittelyn alkaessa tai kun osapuoli esittää näkökantansa jutussa tai asiassa ensimmäisen kerran. Käännöksen saamista koskeva pyyntö 14 §:n kolmannen kappaleen mukaan on esitettävä viikon kuluessa siitä kun tuomio tai päätös annettiin, ellei sellaista pyyntöä ole esitetty aikaisemmin jutun tai asian käsittelyn aikana.

Jos vähemmistökielen käyttämistä tai käännöksen saamista koskeva pyyntö esitetään myöhemmin kuin ensimmäisessä ja toisessa kappaleessa säädetään, sen saa evätä. Sellaisen pyynnön saa evätä myös silloin, kun on ilmeistä, että tarkoitus on asiaton.

16 § Jos osapuolella tai osapuolen edustajalla on oikeus käyttää oikeudenkäynnissä meänkieltä, saamea tai suomea, on käytettävä tulkkia oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 6-8 §:n ja 33 luvun 9 §:n ja hallintoprosessilain (1971:291) 50-52 §:n mukaan.

Meänkieli, saame ja suomi esikoulutoiminnassa ja vanhustenhuollossa

17 § Kun hallintoalueeseen kuuluva kunta tarjoaa paikkaa esikoulutoiminnassa koululain (1985:1100) 2 a luvun 1 ja 7 §:n mukaan, kunnan on tarjottava lapselle, jonka huoltaja sitä pyytää, paikka esikoulutoiminnassa, jossa toiminta on kokonaan tai osittain meänkielistä, suomenkielistä tai saamenkielistä.

18 § Hallintoalueeseen kuuluvan kunnan on tarjottava sitä pyytävälle mahdollisuus saada vanhustenhuollossa tarjottava palvelu ja hoiva kokonaan tai osittain henkilökunnalta, joka hallitsee meänkielten, saamen tai suomen.

Sama koskee hallintoalueeseen kuulumatonta kuntaa, jos kunnalla on käytössään kieltä osaavaa henkilökuntaa.

Poikkeus

19 § Hallitus saa erityisistä syistä antaa määräyksiä, että jonkin hallituksen alaisen viranomaisen osalta tehdään poikkeus 8 §:n soveltamisesta.

Sama koskee hallituksen maakäräjille tai kunnalle antamaa valtuutusta kunnallisen viranomaisen osalta.

Seuranta ym.

20 § Hallintoviranomaisten tämän lain soveltamista on seurattava. Hallitus antaa määräykset siitä, mikä viranomainen tai mitkä viranomaiset vastaavat seurannasta. Tämä seurantavastuu ei merkitse muille viranomaisille kuuluvan valvonnan rajoittamista.

21 § Seurantavastuussa olevan viranomaisen on lisäksi avustettava muita hallintoviranomaisia lain soveltamisessa neuvonnan ja tiedotuksen ja muun sentapaisen toiminnan kautta.